

DRAUGAS

PERIODICALS

October 26, 2004

Vol. XCV

95-IEJI METAI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS — TUESDAY, SPALIO — OCTOBER 26, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-25-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 206
Kaina 75 c.

Šiame
numeryje:

Bičiulystė

Sveikatos klausimais.
2 psl.

Terra incognita-terra
nota. Tėvynės sąjunga
priims sprendimą —
geriausią Lietuvai.
3 psl.

Žodžiai. Kardinolas
pašventino vienuolyną.
4 psl.

Nepripažintas
genocidas.
5 psl.

Ar norite amžinai
gyventi?
6 psl.

Šv. Kryžiaus bažnyčia
švenčia 100 m. sukaktį.
8 psl.

Sportas

* Antra nesėkmė iš eilės
Graikijos vyrų krepšinio
pirmenybėse patyrė Jono
Kazlauskio treniruojama Pirėjo
„Olimpiakos“ komanda, sve-
čiuose 86:90 turėjusi pripažinti
Salonikų „Iraklis Agno“ kom-
andos pranašumą. Pirmajame
rate „Olimpiakos“ krepš-
ininkai 67:70 pralaimėjo „Ioni-
kos“ komandai ir keturiolikos
komandų varžybose yra tik de-
šimti.

* Du pralaimėjimus Di-
džiosios Britanijos ledo ri-
tulio lygos (BNL) rungtynėse
savaite patyrė ne vieno taško
dar neiškovojusi Dainiaus Bau-
bos ir Mindaugo Kiero Edin-
burgh „Capitals“ (Škotija) ko-
manda. Šeštadienį svečiuose ji
1:8 turėjo pripažinti Belfast
„Giants“ pranašumą, o sekma-
dienį namuose 4:6 nusileido
„Bison“ komandai. Šeštadienio
rungtynėse Lietuvos rinktinės
puolėjas D. Bauba atliko rezul-
tatyvų perdavimą, o sekma-
dienio rungtynėse pelnė 2 įvar-
čius.

* Pasaulio „Formulės-1“
lenktynių Brazilijos „Grand
Prix“ ratą sekmdienį laimėjo
„Williams“ komandos narys ko-
lumbietis Juan Pablo Montoya.

Naujausios žinios

* Socialdemokratų sąly-
ga dėl koalicinės Vyriausy-
bės formavimo: premjeras ir
septyni ministrai.

* R. Pakso koalicija lau-
kia jiems priimtinos daugu-
mos susidarymo.

* Konservatoriai siūlo li-
beralcentristams jungtis į
bendrą dešiniųjų susivienijimą.

Valiutų santykis

1 USD — 2.732 LT

1 EUR — 3.452 LT

Nelaimėjusi viena, Darbo partija ieško sąjungininkų

Viktoras Uspaskichas teigia esąs pasirengęs pabūti ir opozicijoje.

Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Vilnius, spalio 25 d. (BNS) — Populistiškai Darbo partija (DP) ir kairiojo centro valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga (VNDPS) pirmadienį pasirašė bendradarbiavimo po-

rinkimų susitarimą, kurį tikisi paversti pagrindu valdančiajai koalicijai naujajame Seime.

Po sekmdienį surengtų pa-
kartotinių Seimo narių rinkimų
66-iose vienmandatėse rinkimu-

apygardose Darbo partija nau-
jajame Seime jau užsitikrino 39
iš 141 mandato, ir jai nepakak-
tų balsų vienai suformuoti Vy-
riausybę.

Dabartinė valdančioji kai-
rioji Lietuvos socialdemokratų
partija kartu su savo partnere
centro kairės Naująja sąjunga
(NS, socialliberalai) būsimame
Seime užsitikrino 31 mandatą.

Tuo tarpu dešinės opozi-
cinės Tėvynės sąjunga bei Li-
beralų ir centro sąjunga kartu
naujame Seime turės 43 man-
datus. TS iškovojo 25, LCS —
18 mandatų.

Per apkaltą nuo prezidento
pareigų už Konstitucijos paže-
dimus nušalinto Rolando Pakso
susivienijimas „Už tvarką ir
teisingumą“ iškovojo 11, Kazi-
miro Prunskienės vadovaujama
Valstiečių ir Naujosios de-
mokratijos partijų sąjunga
(VNDPS) — 10 mandatų.

5 mandatus iškovojo save
išsiskėlę kandidatai, 2 mandatus
— Lietuvos lenkų rinkimų akci-
jos (LLRA) atstovai.

Darbo partijos vadovo Vik-
toro Uspaskicho teigimu, social-
demokratų vadovas Algirdas
Brazauskas ir socialliberalų va-

dovas Artūras Paulauskas taip
pat yra pakviesti kartu formuo-
ti valdančią daugumą Seime ir
Vyriausybę.

Anot jo, su šiuo dokumentu
socialdemokratų ir sociallibera-
lai jau susipažino.

Pasiteiravus, kokių postų
Vyriausybėje Darbo partija tiki-
si, V. Uspaskichas išsiskyrinėjo
ir teigė, kad dabar svarbiausia
— programiniai panašumai.

Darbo partijos vadovo pasa-
kojimu, prieš rinkimus partija
įkūrė strateginę grupę, kuri iš-
analizavo VNDPS, socialdemo-
kratų ir socialliberalų progra-
mas.

Žurnalistams paklausus, ar
V. Uspaskichas sutiks, kad mi-
nistro poste ir toliau liktų so-
cialdemokratų vadovas A. Bra-
zauskas, jis teigė neatmetantis
tokiai galimybės.

Taip pat jis patikino, kad jei
koalicija bus sudaryta su so-
cialdemokratais bei sociallibe-
ralais, dėl premjero posto turės
spręsti Darbo partijos, VNDPS
bei A. Brazausko ir A. Paulaus-
ko susivienijimas.

Anot V. Uspaskicho, prie jų
ketina prisijungti Naujosios są-
jungos

Nukelta į 7 psl.

Teismas išteisino buvusį prezidentą

Vilnius, spalio 25 d. (BNS) — Vilniaus apygardos teismas pirmadienį išteisino valstybės paslapties paviešinimu kaltintą buvusį prezidentą Rolandą Paką.

Ta pačią dieną išteisinantis
ir jo advokatai gavo dar vieną
džiugią žinią — jiems buvo at-
siųstas pranešimas, kad pra-
ėjusį ketvirtadienį Generalinė
prokuratūra nutraukė ikiteis-
minį tyrimą baudžiamojoje by-
loje dėl galimo valstybės tar-
nautojų, Prezidentūros, teisė-
saugos institucijų pareigūnų
neteisoto kišimosi sprendžiant
turtinius ginčus dėl bendrovės
„Žemaitijos keliai“ akcijų val-
dymo ir atliekant bendrovės
„Šiaulių plantas“ veiklos pa-
tikrinimą.

Konstitucinis Teismas savo
nutarime yra nustatęs, kad R.
Paksas, siekdamas įgyvendinti
jam artimų privačių asmenų
turtinius tikslus, naudodamasis
savo statusu, davė nurody-
mus savo patarėjui Visvaldui
Račkauskui pasinaudojant tar-
nybine padėtimi per teisėsaug-
os institucijas paveikti UAB

Rolandas Paksas. Eltos nuotr.

„Žemaitijos keliai“ vadovų ir
akcininkų sprendimus dėl ak-
cijų perleidimo R. Pakso arti-
miems asmenims.

Šiame ikiteisminiame tyri-
me gegužės 20 dieną R. Paksui
buvo pareikštas įtarimas dėl
piktnaudžiavimo tarnyba. Pra-
ėjus penkiems mėnesiams nuo
įtariamo pateikimo, Generalinė
prokuratūra ikiteisminį tyrimą
nutraukė nusprendusi, kad ne-
surinkta pakankamai duome-
nų, pagrindžiančių įtariamojo
R. Pakso kaltę.

Nukelta į 7 psl.

JAV atidaryti du nauji Lietuvos garbės konsulatai

Vilnius, spalio 25 d. (BNS) — Jungtinėse Valstijose atida-
ryti du Lietuvos garbės konsu-
latai — vienas įsikūrė Roches-
ter, NY valstijoje, kitas — New
Jersey valstijos Mendham mies-
te.

Lietuvos garbės konsulais
New York ir New Jersey valsti-
jose dirba Rimas Česonis bei
Eugene Rainys.

Atidarydamas garbės kon-
sulatus, Lietuvos ambasadorius

JAV Vygaudas Ušackas pabrėžė
Lietuvos garbės konsulų JAV fi-
nansinėse institucijose ir va-
dovaujant turizmo agentūrai
įgytą patirties svarbą Ameri-
kos Šiaurės Rytų pakrantės bei
Lietuvos verslo ir turizmo ryšių
plėtrai.

V. Ušacko išitikinimu, gar-
bės konsulų veikla taip pat pa-
skatins turizmą į Lietuvą.

Šiuo metu Lietuva JAV turi
12 garbės konsulų.

Liberalcentristai kelia sąlygas dėl valdančiosios koalicijos

Vilnius, spalio 25 d. (BNS) — Liberalų ir centro sąjungos
atstovai tvirtina, jog vienas
svarbiausių klausimų, dėl kurių
teks derėtis su koalicijos part-
neriais, yra progresyviniai mo-
kesčiai. Tai pirmadienį sureng-
to spaudos konferencijoje pa-
tvirtino Liberalų ir centro są-
jungos pirmininkas Artūras
Zuokas.

„Norint pradėti formuoti
koaliciją, reikia suderinti prin-
cipes nuostatas. Visų pirma
socialdemokratams turi išsakyti

savo aiškia poziciją dėl progre-
syvinių mokesčių, nes Liberalų
ir centro sąjunga savo progra-
minėse nuostatos griežtai
prieš juos pasisako“, sakė Li-
beralų ir centro sąjungos pir-
mininkas.

Pasak A. Zuoko, liberalcen-
tristai tikisi, jog socialdemo-
kratų sutiks su šia principine li-
beralcentristų nuostata.

„Mes visada buvome prieš
progresyvinius mokesčius, ti-
kios, jog šiuo klausimu su so-
cialdemokratais sutarsime“,

Andrius Kubilius: rinkimus laimėjo dešinieji

Vilnius, spalio 25 d. (ELTA) — Jeigu būtų sudaroma
keturių partijų — Tėvynės są-
jungos, socialdemokratų, so-
cialliberalų ir liberalcentristų
koalicija, ir derybos vyktų ne
tarp vieningų kairiojo ir de-
šiniojo sparnų o tarp atskirų par-
tijų, svarbiausias vaidmuo tu-
rėtų atitekti daugiausiai man-
datų gavusiai Tėvynės sąjun-
gai, mano Tėvynės sąjungos va-
dovas Seimo narys Andrius
Kubilius.

Skaičiuojant politinius jun-
ginius, ar susivienijimus, kurie
iki rinkimų vienai ar kitaip
bendradarbiavo, anot jo, aki-
vaizdu, kad laimėjo dešinieji —
liberalai su konservatoriais
kartu gavę 43 vietas Seime.

Pridėjus jau žinomus neprik-
lausomus Seimo narius, kurie
ruošiasi prisijungti prie
Tėvynės sąjungos ir liberalcen-
tristų, A. Kubiliaus skaičiavi-
mais, šis blokas turėtų jau 45
vietas, antra būtų 39 vietas tu-
rinti Darbo partija, trečias so-

Andrius Kubilius mano, kad formuojant Vyriausybę svarbiausias vaidmuo turi atitekti Tėvynės sąjungai. Eltos nuotr.

cialdemokratų ir socialliberalų
junginys — 31 vieta.

„Taigi, jeigu būtų remiama
si europietiška tradicija, pirme-
nybė sudaryti valdančiąją koali-
ciją turėtų dešiniųjų junginys“,
sakė A. Kubilius.

Jo nuomone, dešinieji lai-
mėjo rinkimus, nes antrasis rin-

kimų ratas tik dar labiau išryš-
kino tą dešinėjo tendenciją,
kuri aiškėjo jau pirmajame rin-
kimų rate.

„Taip pat galime su pa-
lengevimu konstatuoti, kad ne-
išsipildė prorusiškos Darbo par-
tijos užmojai vienai ar drauge

Nukelta į 7 psl.

V. Andriukaitis: socialdemokratams atsidūrė keblioje padėtyje

Vilnius, spalio 25 d. (ELTA) — Socialdemokratų vadovybė
grįžęs buvęs Seimo narys Vy-
tenis Andriukaitis mano, jog šie
Seimo rinkimai socialdemokra-
tams buvo ypač nesėkmingi ir
todėl per artimiausius metus
bus ypač sunku įgyvendinti so-
cialdemokratų programines
nuostatas.

V. Andriukaitis taip pat ma-
no, jog socialdemokratams labai
rizikuotų, jei su kuria nors iš
rinkimus laimėjusių partijų for-
muotų valdančiąją daugumą. V.
Andriukaitis manymu, social-
demokratams galėtų sudaryti kai-
riąją opoziciją.

„Šių rinkimų paradoksas —
socialdemokratams turi vykdoma-
jai valdžiai tinkantį geriausią
vadovą — Algirdą Brazauską,
bet neturi galimybės formuoti
socialdemokratinės valdančiosios
daugumos. Akivaizdu, kad
eiti tokiose aplinkybėse į Vy-
riausybę — labai rizikinga“, pi-
rmadienį sakė V. Andriukaitis.

Jis teigė nuo pirmadienio
jau vėl esąs Socialdemokratų
partijos vicepirmininkas ir jo-
kių formalių partijos prezidiumo
sprendimų jau grįžimui į par-
tijos vadovybę nereikia.

Vertindamas Seimo rinki-
mų rezultatus, V. Andriukaitis
teigė, jog jie rodo aiškia de-
šiniųjų pergalę.

„Esant tokiam aktyvumui
išrinktas labai dešinysis Sei-
mas, t. y. — dešinieji populistai
stambaus kapitalo Darbo par-
tijos atstovai, dešinieji liberal-
demokratams, kurie irgi yra po-
pulistai su tvarkos lozungais, bet
dešiniąją filosofiją, dešinioji
konservatyvi, dešinioji liberali
ir dešinioji centristinė sociali-
bervalų jėgos. Taigi skalė šio Sei-
mo aiškiai nukreipta į dešinę“,
dėstė V. Andriukaitis.

Tuo tarpu socialdemokratai,
pasak jo, prarado labai daug
balsų ir kaip partija atsidūrė tik
trečiojoje vietoje.

Toks, V. Andriukaitis verti-
nimu, dešinysis Seimas reika-
lauja dešinėsios koalicijos.

Jo manymu, šiuo atveju ga-
lima būtų atgaivinti seną kom-
promisinę idėją — suburti „spe-
cialistų Vyriausybę“, nors čia
pat V. Andriukaitis pridūrė, kad
ir į tokią socialdemokratams ei-
ti būtų labai pavojinga.

V. Andriukaitis sakė palai-
kas neseniai viešai išsakytas
Aloyzo Sakalo ir Justo Paleckio
mintis, jog Darbo partijai rei-
kėtų leisti pabūti valdžioje, kar-
tu šitaip nuslopinant jos popu-
lizmą.

Premjero patarėjas: žydų turtas — nieko vertas

Vilnius, spalio 25 d. (BNS) — Artimiausiu metu žydų reli-
ginės bendruomenės turto gra-
žinimo istorija turėtų baigtis —
per kelias savaites žydai turi
Vyriausybei pateikti galutinį
savo pretenzijų sąrašą.

Tačiau, kaip rašo dienraštis
„Respublika“, premjero Algirdo
Brazausko patarėjas Vilijus Ka-
valiauskas teigia, kad daug
diskusijų sukėlęs žydų turtas
turi gana menką vertę, be to,
tik trečdalis jų pretenzijų į tur-
tą yra pagrįstos.

Šiuo metu Vyriausybė yra
gavusi du žydų religinės ben-
drumenės pretenzijų sąrašus,
kuriose, anot V. Kavaliausko,
iš 1,600 norimų susigrąžinti ob-
jektų 200 yra kapinės. Tarp li-
kusiųjų — keliasdešimt apleis-
tų bevėrdžių pastatų. Trečiojo,
jau galutinio, pretenzijų sąrašo
Vyriausybė laukia lapkričio mė-
nesį.

„Turtas tikrai nebus labai
didelis. Pavyzdžiui, sinagogos
mažame miestelyje — mediniai
nameliai, kuriuose ūkininkas
kadaise laikė grūdus. Jų vertė
minimali“, teigė premjero pa-
tarėjas.

Kiekvieną gauto pretenzijų
dėl turto sąrašo objektą tikrina
Archyvų departamentas. Jis
analizuoja, ar pretenzija pa-
grįsta: ar tai religinės bendruo-
menės turtas, ar yra išlikęs ir
panašiai. Tik trečdalis tokių
pretenzijų pasitvirtina.

Pasak „Respublikos“, vė-
liau pagrįstos pretenzijos bus
įvertintos. Valstybė įvertins,
kiek turto galima grąžinti natū-
ra ir kiek reikia išmokėti
kompensacijų. Tuomet bus ap-
skaičiuota, kokie yra įsipai-
reigojimai, per kiek laiko vals-
tybė gali juos įvykdyti. Visa tai
padarius, Seimui bus siūloma
priimti įstatymo pataisas, ku-
rios numatys konkretų turto
grąžinimą.

Anot jo, Vyriausybė, papra-
šė žydų religinės bendruo-
menės teikti kuo geriau pa-
ruoštas paraiškas.

Iš šiuo metu 10 religinių
bendruomenių tik dvi dar nėra
susigrąžinusios okupacijos me-
tais prarasto turto.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

TEISINGAI
INKSTŲ AKMENLIGĘ
GYDYKIME

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Juo daugiau remsimės mokslo ir neklusysime savamokslui, tuo sėkmingiau inkstų akmenligę pagydysime.

Nuo seno žinoma, kad inkstų akmenligę gydyti ir profilaktiškai nuo jos gintis galima vartojant vitaminą A. Vitaminas A saugo gleivinę nuo negyvybių. Jis saugo ir šlapimtakio gleivinę, kad nepasidarytų šiurkštų. Tai itin svarbu inkstų kanalėlių gleivinei. Pakitus gleivinei, atsiranda galimybė prie jos prisilipti būsimo akmens dalelėms. Tada jau visiškai paprasta akmenėliui šlapimtakiuose susiformuoti. Jei dėl įvairių priežasčių vitamino A trūksta, tai reikia vitamino A vartoti kaip vaistą, maisto papildą. Tačiau tiems, kas maitinasi tvarkingai ir nestokoja vitamino A, papildoma šio vitamino dozė inkstų akmenligės atveju nieko nepadės.

Vitamino A gausu pieno riebaluose — svieste; kepenyse, ypač žuvies, organizmas daug jo pasigamina mums vartojant morkas, žaliąsias daržoves, pomidorus, kiaušinius, saldainius, bulves ir žalius sausius žirnius.

Anksčiau buvo mėginama inkstų akmenligės išvengti vartojant skrandžio sulčių rūgtingumą mažinančius vaistus. Mat buvo galvota, kad šios tabletės trukdo žarnose kalciumui patekti į kraują. Tačiau lygiai taip pat galima tvirtinti, kad minėtoms tabletėms nieko gero neatlieka.

Kiek reikia išgerti citrulinų vaisių sulčių, kad pašarintų šlapimą?

Jei paciento šlapimas rūgštus ir jei iš rūgščių vėl susidaro akmenys, tai norint sėkmingai ligą gydyti bei jos išvengti, reikia šarmininti šlapimą. Sėkmingai šlapimas šarminamas geriant daug citrulinų vaisių sulčių. Turintiems atsvarę patartina greipfrutų sultys, o liesiems — apelsinų sultys.

Gydytojas urologas G. Tobias pataria citrulinų vaisių sulčių per dieną išgerti mažiau, kvartą. Jis aprašė šeimą, kurios visi nariai serga šlapimtakio akmenlige. Jiems atsiradavo cistino (irgi rūgštus) akmenys. Jie pagijo tik tada, kai kiekvienas šeimos narys kasdien ėmė gerti po tris keturis litrus apelsinų sulčių.

Ką daryti tiems, kas nepajėgia vaisyti sulčių nusipirkti?

Tai geras ir praktiškas klausimas. Tokiems nebologas ir atsakymas: tada gerkite daug vandens — geriau virinto ir atšaldyto (nuseda dauguma kalkių) ar lietaus bei sniego vandens, tinka ir minkštas šaltinio vanduo. Kiekvienas nekenksmingas skystis (žinoma, ne alus su degtine) padidina šlapimo kiekį, kuriame esti išsirusios šlapimo druskos (iš jų formuojasi akmenys), ir veikia gydančiai prieš inkstų bei šlapimtakio akmenligę.

Tik nedarykite klaidos — nevertokime jokių šlapimo varančių vaistų. Kai kas mėgsta įvairias žoles, neva „šlapimą varančias bei jį valančias“ vartoti. Ir gydytojo duoti šlapimą varantys vaistai jaudina inkstus, o kartais jiems net kenkia. Daug geriau žmogui didinti šlapimo kiekį geriant daugiau vandens — tai paprasčiau ir pigiau.

Inkstų akmenligės gydymas

Vienartiniai inkstų akmenys pasitaiko daugeliui žmonių. Paprastai jie nesudaro sunkiųjų. Visai kitas dalykas tada, kai tie akmenys inkstuose ima kartotis. Tokie pacientai suteikia progą gydytojui parodyti savo gebėjimus inkstų akmenligę diagnozuoti ir gydyti.

Gydytojas G. Tobias tvirtina, kad šlapimo takų ligų žinovai — urologai dėl paciento, kurio inkste bei šlapimtakio yra akmenų, esti dvejojęs galvosūkio. Jis turi gydyti

aštrią inkstų akmenligę ir kartu apsaugoti, kad neatstirėtų akmenų inkstuose antrą kartą.

Dabar gydytojai žino, kad akmenį iš inksto bei šlapimtakio išėjus ir uždegimą pagydzius, darbas inkstų akmenligės atveju dar nesibaigia. Mat jau kartą akmenį inkstuose turėjęs, turi dvigubai didesnę galimybę vėl tokio akmens inkstuose susilaukti. O kas jau dukart akmenligę iškentė, tas ketveriopai greičiau gali vėl tos ligos susilaukti. Tai gali pasitaikyti toks ligonis, kuris nuolat akmenlige negaluoja. Tokiems ir visiems kitiems inkstų akmenimis negalaujantiems šiandieninė medicina gali padėti.

Inkstų akmenlige sergantysis turi rengtis ilgai ir stropiam gydymuisi.

Pakartotinai atsirandą inkstuose akmenys kelia rimtą pavojų, todėl kiekvienam gydytojui yra būtina išsiaiškinti, kodėl tas žmogus susirgo akmenlige ne tik pakartotinai, bet ir pirmą kartą.

Inkstų priepuolis, bei kiti šlapimtakio akmenligei būdingi reiškiniai įpareigoja gydytoją ištirti ligonio šlapimtakius visapusiškai: anatomiškai, funkciškai ir bakteriologiškai. Ligonis turėtų suprasti, kad šiandien jis negali gydytis taip, kaip gydytis prieš keliolika metų. Šiandien inkstų akmenlige sergantysis turi būti pasirėngęs ilgai ir stropiai gydytis prižiūrimas patyrusio gydytojo.

Akmenų atsiradimo priežastys

Inkstuose akmenys atsiranda dėl daugelio priežasčių. Nustatyta, kad inkstuose akmenų susiformavimą lemia tokie veiksniai: 1) šlapime esančių apsaugomųjų koloidinių medžiagų sutrikimas; 2) trūkumas vitamino A; 3) inkstuose ir kitose kūno vietose esantis uždegimas; 4) sunkus

šlapimo nutekėjimas; 5) šlapimtakio užsikimšimas ar jų įaugimas į aplinkinius audinius; 6) padidėjęs kalcio kiekis šlapime; 7) padidėjusi prieskydinių liaukų veikla; 8) medžiagų apykaitos sutrikimas.

Pakankamai jausmais subrendusiajam naudingos žinios apie inkstų akmens augimą. Ne visi inkstų akmenys būna vienodos sudėties. Įvairūs akmenys inkstuose atsiranda dėl įvairių priežasčių. Jas dar kartą čia priminsime: 1) pagrausėja per inkstus su šlapimu išsiskiriančios akmenis sudarančios medžiagos; 2) sumažėja išsiskyrimas su šlapimu medžiagos ar medžiagų, kurios jungiasi su esančiu šlapime kalciumu ir sudaro tirpius junginius; 3) su šlapimu daugiau išsiskiriama tokių medžiagų, kurios su šlapime esančiu kalciumu sudaro netirpius junginius; 4) visus tris aukščiau minėtus veiksnys tvarkanti paveldimoji jėga; 5) didelis kalcio suvartojimas su pienu ar per didelis vitamino D kiekis; 6) šlapimo nepratekėjimas ir šlapimtakio uždegimas.

Kas atsakingas už akmenų atsiradimą inkste?

Gydytojas M. G. McGeown, ištyręs 480 pacientų, nustatė, kad dažniausiai žmonės inkstų akmenlige susirgo dėl kalcio apykaitos sutrikimo. Net 49 proc. inkstų akmenlige negalujančiųjų kurį laiką kraujyje buvo padidėjęs kalcio kiekis. Daugeliu atvejų kalcio padidėjimas kraujyje būdavo nežymus ir nenuolatinis. Labai svarbus dėl inkstų akmenligės (18 proc. tokios ligos atsitikimų) kaltininkas — padidėjusi prieskydinių liaukų veikla. Tada padidėja kalcio kiekis kraujyje; tais atvejais paprastai ir šlapime padidėja kalcio.

Net 40 proc. negalujančiųjų inkstų akmenlige turi įvairius virškinimo nusi-skundimus. Uždėgimą pagydyk — nesikartos inkstų akmenligė

Uždėgimą pagydyk — nesikartos inkstų akmenligė

Ne paslaptis, kad šlapimtakio uždegimas sudaro sąlygas inkstų akmenligei atsirasti. Taip pat žinoma, kad šlapimtakio uždegimą pakartotinai gali sukelti bakterijų židiny esantis atokiau nuo šlapimtakio. Todėl tinkamai gydyti reikia visą kūną. Bet kurioje kūno

vietoje esančios bakterijos kraujagyslėmis gali patekti į šlapimtakius ir ten pakartotinai sukelti uždegimą. Toliau nuo šlapimtakio pulingi židiniai yra šie: 1) moterų baltosios (chroniškas makšties uždegimas); vyrų — chroniškas prostatos uždegimas; 2) chroniškas dantų uždegimas; 3) sinusitas bei kitoje kūno vietoje esančios pulynės.

Venk šlapimo susikaupimo, nebus inkstų akmenligės

Norint išvengti inkstų akmenligės, reikia pašalinti bet kokias kliūtis šlapimui laisvai nutekėti. Tokios kliūtys gali būti pačiuose inkstuose (pvz., net nereikšmingas mažų šlapimtakio vietinis išsiplėtimas), tada reikia dalį inksto išpjauti. Kartais tenka operuoti ir prostatą, jei šlapimo nuolat per daug užsilieta šlapimo puslės kaklelio susitraukimas; tai atsiranda dėl ilgai užsėsusio ir apleisto — netinkamai gydyto moters šlapimtakio uždegimo.

Susirgus inkstų akmenlige pirmiausia reikia kreiptis į gydytoją, kuris turėtų kruopščiai urologiškai pacientą ištirti.

Gydytojas savo pareigas atlieka, tačiau ir pacientas turi neapsileisti. Dar ne visiškai aišku, kaip vystosi inkstų bei šlapimtakio akmenlige. Šeimos gydytojo ir urologo užduotis, kaip galima greičiau ir tiksliau surasti medžiagų apykaitos sutrikimą, kuris sukelia akmenlige. Keletas apgalvotų tyrimų bei rūpestingas svarstymas kiekvieno susirgimo, padės išsiaiškinti daugiau negu pusę sergančiųjų inkstų akmenligės priežastį. Tada atitinkamomis priemonėmis galima bus sėkmingai tokią akmenligę tvarkyti.

Jei kartais ir nerastume ar neatpažintume specialaus medžiagų apykaitos sutrikimo, tai vis vien — kaip aukščiau rašyta — galima net penkeriopa žmogui padėti, kad inkstų akmenlige nebesikartotų. Tai gydytojo užduotis. Bet pacientas turi neapsileisti savo akmenlige gydymui. Daugumą žmonių besikartojanti inkstų ir šlapimtakio akmenlige gerokai išvargina. Tokie ligoniai mielai klausia gydytojo patarimo.

Sėkmės!

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvatinamų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro pašto	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu			
	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu			
	\$55.00		

Vyriausio redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-pastas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rasine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

TERESÉ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EDMUNDAS VIZINA, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuvėms suvartojus dantis už priemonę kainą.
Sušalinti kabinai angliškai ir lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGE — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
3825 Highland Ave., Tower 2, Suite 400
Downers Grove, IL 60515
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central
DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Treatment Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
vėžio, suželdimų darbotvėję bei kt.
vietų skausmo gydymo specialistai
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Eh Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

„Draugo“ skelbimų skyrius
1-773-585-9500

Tai - Jūsų laikraštis

DRAUGAS

LIETUVOS PAAUGLIAI
LYTINIUS SANTYKIUS
PRADEDA BENE ANKSČIAUSIAI

Dešimt procentų Lietuvos penkiolikmetių merginų ir 26 proc. to paties amžiaus vaikų jau turėjo lytinius santykius, parodė pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) koordinuoto tarptautinio moksleivių sveikatos ir gyvenimo tyrimo rezultatai.

Pasak tyrimo ataskaitos, palyginti su kitų tyrimų dalyvavusių valstybių 15-mečiais moksleiviais, lietuviškai lytinius santykius pradeda bene anksčiausiai. Tyrimo duomenimis, lytinį gyvenimą Lietuvos moksleiviai pradeda vidutiniškai 13.5 metų. Tuo tarpu Ukrainos moksleiviai pirmųjų lytinių santykių metu vidutiniškai buvo 14.7 metų, Graikijos bei Italijos — 14.4, Latvijos — 14.3, Estijos ir Vengrijos — 14.2, Škotijos — 14, Nyderlandų — 13.9, Švedijos — 13.7. Gana ankstyvame amžiuje pirmuosius lytinius santykius turi Austrijos (13.5 metų) bei Prancūzijos (13.7

metų) moksleiviai. Apklauso metu klausimai apie seksualinę sveikatą buvo pateikti tik 15-mečiams moksleiviams. Pasak tyrimo rezultatus, vaikinai lytinį gyvenimą pradeda anksčiau nei merginos.

Lietuvos, Austrijos, Prancūzijos vaikinai nurodė, jog pirmuosius lytinius santykius turėjo būdami 13.5 metų. Švedijos, Vokietijos, Portugalijos — 13.7 metų, Olandijos — 13.8, Makedonijos, Kanados — 13.9, Anglijos, Kroatijos, Škotijos — 14, Estijos, Slovenijos, Lenkijos, Suomijos — 14.1, Latvijos, Čekijos, Ispanijos, Rusijos — 14.2, Italijos — 14.4, Graikijos — 14.3, Ukrainos — būdami 14.5 metų.

Merginų amžius pirmųjų lytinių santykių metu įvairiose šalyse taip pat skiriasi.

Lietuvos ir Austrijos moksleivės pirmuosius lytinius santykius turėjo vidutiniškai būdamos 13.6 metų, Prancūzijos — 13.9, Švedijos —

13.8, Olandijos, Škotijos — 14, Suomijos, Kanados, Vokietijos — 14.2, Estijos — 14.3, Latvijos, Slovenijos, Šveicarijos, Vengrijos, Čekijos — 14.4, Lenkijos, Rusijos — 14.7, Portugalijos — 14.8, Ukrainos — 14.9 metų.

Tyrimo duomenimis, bendras Lietuvoje apklaustų moksleivių, kurie, būdami penkiolik metų jau turėjo lytinius santykius, procentas palyginti su kitomis Europos šalimis, yra žymiai mažesnis — 10 proc. visų penkiolikmetių merginų ir 26 proc. to paties amžiaus vaikų.

Daugiausia 15-mečių merginų, kurios nurodė jau turėjusias lytinius santykius, buvo Grenlandijoje (78.8 proc.), Anglijoje (40.4 proc.), Škotijoje (34.6 proc.), Švedijoje (30.9 proc.) Tarp vaikų pirmą vietą užima Grenlandijos 15-mečiai (70.8 proc.), toliau Ukraina (47.2 proc.), Rusija (40.9 proc.), Makedonija (37.4 proc.), ma-

žiausiai — Ispanijoje (18 proc.). Palyginti Baltijos šalis, bendras procentas tų, kurie, būdami penkiolik, jau turėjo lytinius santykius, Latvijoje ir Estijoje tarp merginų buvo didesnis nei Lietuvoje, tačiau tarp vaikų atvirkščiai.

Latvijoje minėtas rodiklis tarp merginų buvo 14.1 proc., tarp vaikų — 21.8 proc., Estijoje atitinkamai — 15.8 ir 20.1 proc.

PSO ataskaitos duomenimis, iš viso šiame tyrimo dalyvavo 31 Europos ir Šiaurės Amerikos valstybė. Tarptautiniai moksleivių sveikatos tyrimai Lietuvoje atliekami kas treji metai nuo 1993-ųjų.

2002 metų vasario-kovo mėnesiais vykdymo tyrimo metu Lietuvoje iš viso buvo apklausta daugiau 5,000 moksleivių. 2002 metais standartizuoti klausimai apie moksleivių seksualinę sveikatą ir tyrimo klausimyną buvo įtraukti pirmą kartą.

(BNS)

Už iš „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelį, gautą paramą gausių šeimų bendrija „Šeimyna“ Klaipėdoje paruošė vaikams mokyklinių reikmenų krepšelį. Mokyklą lanko 216 vaikų, 12 — pirmokai. Vaikai gavo savišvinių, rašiklių, spalvotų pieštukų ir kitų mokslo reikmenų. „Šeimyna“ dėkoja aukėjusiems padėti daugiaaukščioms šeimoms.

TĖVYNĖS SAJUNGA PRIIMS TOKĮ SPRENDIMĄ, KURIS BUS GERIAUSIAS VALSTYBEI

ANDRIUS KUBILIUS

Dešinieji laimėjo 2004-ųjų Seimo rinkimus, bent jau santykinai. Antrasis rinkimų ratas tik dar labiau išryškino dešinės tendencijas, pasireiškusias jau pirmajame rinkimų rate. Tuo galime nuosirdžiai pasidžiaugti. Taip pat galime su palengvėjimu konstatuoti, kad neišsipildė prorusiškos Darbo partijos užmojai vienai ar drauge su panašiomis partijomis gauti absoliučią daugumą Seime. O tokia galimybė po Europos Parlamento rinkimų atrodo galima. Už dešiniųjų pergalę, už tai, kad taip atsitiko su Darbo partija, esame nuosirdžiai dėkingi visiems rinkėjams.

Jeigu skaičiuotume politinius junginius ar, kaip pamėgo vadinti politologai, blokus, kurie iki rinkimų ir rinkimų metu vienaip ar kitaip bendradarbiavo, tai išties yra visiškai akivaizdu, kad rinkimus ženkliai persvara laimėjo dešinieji, nes liberalai ir konservatoriai drauge gavo 43 vietas. Jeigu pridėtume jau žinomus nepriklausomus Seimo narius, kurie startavo kaip nepriklausomi kandidatai, laimėjo rinkimus ir ruošiasi prisijungti prie Tėvynės sąjungos ar liberalcentristų, šiame bloke turėtume jau 45 vietas.

Antras blokas yra Darbo partija su 39 vietomis, trečias — socialdemokratų ir socialliberalų junginys — 31 vieta. Taigi, jei formuojant vyriausybę būtų remiamasi europietiška tradicija, pirmenybę sudaryti valdantiąją koaliciją, arba, kitaip sakant, iniciatyvos teisę turėtų būti suteikta dešiniųjų junginiui.

Skaiciuojant, kiek vietų gavo atskiros partijos, išvados taip pat yra pakankamai aiškios. Kaip žinote, pirmąją Darbo partiją, turinti 39 vietas. Antra, kas mums yra ypač malonu, — Tėvynės sąjunga su 25 vietomis. Treti — socialdemokratai su 20 vietų, ketvirti — liberalai su 18 vietų, penkta — Naujoji sąjunga su 11 vietų. „Valstiečiai“ ir liberalai demokratai turi po 10, Lenkų rinkimų akcija — 2 vietas. Taigi jeigu būtų sudaroma keturių partijų: Tėvynės sąjungos, Socialdemokratų partijos ir Naujosios Sąjungos bei Liberalų ir Centro sąjungos koalicija ir derybos vyktų ne tarp vieningų kairiojo ir dešiniojo bloko, kaip mes siūlome, o tarp atskirų partijų, — keturių partijų, — lyde-

rio vaidmuo turėtų atitekti Tėvynės sąjungai, nes ji iš šitų keturių partijų gavo daugiausiai mandatų.

Tiek paprastos aritmetikos, kuri parodė, kad dešinieji šiuose rinkimuose pasirodė tikrai sekmingai.

Visos pagrindinės partijos gavo panašų balsų skaičių. Dešinieji nors ir laimėjo, tačiau neturi labai ryškaus pirmavimo, todėl beveik nėra teorinių galimybių, kad valdantiąją daugumą galėtų sudaryti mažiau kaip keturios partijos. Taigi ižengėme į naują demokratijos išbandymą — turėsime išmokyti gyventi ir veikti esant daugia-
partinei koalicinei vyriausybei.

Tai visiškai naujas išmėginimas

Keturios vakarietiškos partijos šią naktį jau aptarė galimybes sudaryti plačią koaliciją. Kaip matyti iš skaičių, tokia koalicija turėtų 74–77 vietas Seime, taigi koalicija galėtų būti pakankamai stabili. Kita vertus, mes džiaugiamės, kad šiandien jau ir kitos partijos, galinčios įeiti į tokia koaliciją, pakankamai tvirtai kalba apie tai, kad nemato jokių galimybių sudaryti koaliciją su Darbo partija. Čia aš ypač pažymėčiau tvirtą šiandieninio ministro pirmininko A. Brazauskos pasakymą praėjusią naktį. Esant tokiam bendram požiūriui, yra lengviau kalbėtis ir dėl kitų dalykų, kurie bus svarbūs sudarant koaliciją.

Dėl mūsų požiūrio

Tėvynės sąjungos tikslas nėra valdžia bet kokia kaina. Mes tai ne vieną kartą sakėme. Taigi, jeigu nepavyktų susitarti dėl vyriausybės sudarymo nuostatų, dėl vyriausybės programos bei valdymo pagerinimo, Tėvynės sąjunga tikrai abejotų, ar verta dalyvauti kokioje nors koalicijoje. Noriu paminėti svarbiausias Tėvynės sąjungos nuostatas, kurios leistų TS dalyvauti vyriausybėje. Nuostatos yra tokios:

— Vyriausybė turi būti stipri ir remtis kokybiškai nauju valdymu. To reikalauja ne tik planuojamas vyriausybės daugiapartitiskumas, bet tokio naujo požiūrio reikalauja ir tai, kad Lietuva pagal korupcijos indeksą jau antri metai smunka žemyn;

— Vyriausybė turi ryžtingai atnaujinti savo ekonominę programą. Ūkio augimo sparta lėtėja, galima prognozuoti, kad ji

dar labiau lėtės ateityje, bet iš dabartinės valdančiosios daugumos nėra jokių siūlymų, kaip šią kryptį pakeisti. Jeigu mums tektų atsakomybę dalyvauti koalicijoje, tikrai daugiau dėmesio siektume skirti žinių ekonomikai ir smulkiam bei vidutiniam verslui;

— Trečias dalykas vyriausybė turi būti politiškai žymiai stipresnė ir žymiai daugiau dėmesio skirti visuomenės žaidimams gydyti, kad po ketverių metų populistinis užkratas nebekeltų tokios grėsmės, kaip buvo šiuose rinkimuose, ir kad vėl galėtume grįžti prie normalių vakarietiško partijų koalicijų ir skirtumų tarp kairės ir dešinės. Dėl to mes norėtume skirti daugiau dėmesio šeimos politikai, bendruomenei, regioninei politikai, kad iš Europos Sąjungos gaunamų lėšų šrautai nenusėstų vien Vilniuje. Ir be abejo — korupcijos politinėje sistemoje prevencija ir pan.

Tokia yra mūsų pradinė pozicija. Kaip sakiau, mes matome galimybę, kad būtų sudaryta plati koalicija, tačiau ar galimybė taps realybe, parodys ateitis. Šiandien kalbėsime su Respublikos prezidentu V. Adamkumi. Tai, matyt, darys ir kitų partijų vadovai. Taip pat tikiuosi, kad šiandien gausime ir Liberalų bei centro sąjungos atsakymą į mūsų pateiktą pasiūlymą dėl bendros pozicijos derybose formuojant plačią koaliciją. Po to padėti aptarsime partijos Prezidiume ir būsime pasirėngę deryboms. Galui prognozuoti, kad derybos bus nelengvos, tam turi būti pasiruošę ir mūsų partneriai, o žiniasklaida turi apsišarvoti kantrybę.

Dėl postų vyriausybėje

Daugelis dalykų paaiškės po susitikimų su Respublikos prezidentu ir Liberalų bei centro sąjunga. Mes nesikratome atsakomybės, kurią mums suteikė rinkėjai, o rinkėjai mums suteikė didelę atsakomybę. Iš visų tradicinių partijų mums atsakomybė yra suteikta didžiausia. Tokia atsakomybė norint realizuoti, turi būti suteikti ir atitinkami svertai. Mes nebėgime nuo atsakomybės, tačiau ir nesieksime vieno ar kito posto valdžioje bet kokia kaina.

Politologai prognozuoja trapią koaliciją

Mes auksiamės dėl to, kad

vyriausybėje nenorime matyti populistinės Darbo partijos. Mes manome, kad DP buvimas vyriausybėje yra ir žalingas, ir pavojingas. Ir džiaugiamės, kad lygiai taip pat žiūri ir socialdemokratų vadas A. Brazauskas. Mes nemanome, kad koalicija, sudaryta iš įvairių partijų, turėtų būti ypač trapi ir neveiksni. Taip, Lietuvai tai būtų naujas išbandymas. Reiktų daug ko išmokyti, ko iki šiol nesimokėme, tačiau yra pavyzdžių, netolimų ir nesenu, iš kurių galėtume mokytis, kaip tų koalicijų galėtų būti efektyvi ir kaip ji gali pasiekti tokių rezultatų, kad kituose rinkimuose galėtų pasirodyti visiškai sėkmingai partijos, įeinančios į tokia koaliciją. Kaip pavyzdį galėčiau paminėti Slovakiją, kur kairiosios ir dešinėsios partijos susivienijo tam, kad neleistų į valdžią populistų Mečiaro partijos, nes matė, kokią žalą tokios partijos buvimas valdžioje atneša Slovakijos valstybei, kurios narystė NATO dėl to buvo nukelta vėlesniam laikui ir sustabdytos derybos dėl narystės Europos Sąjungoje. Tokia koalicija, valdžiusi ketverius metus, po to sėkmingai dalyvavo rinkimuose ir laimėjo rinkimus. Galima pasidžiaugti, kad mums broliškos partijos vadas, šiuo metu Slovakijos ministras pirmininkas Dzurinda, sugebėjo tokią koaliciją išlaikyti visus ketverius metus ir laimėti kitus rinkimus.

Dėl pasipriešinimo plačiai koalicijai partijų viduje

Šis laikotarpis parodys, kiek kiekviena partija turi sąvys atsakomybės ir supratimo apie valstybės interesus.

Dėl kaltinimų, kad viską spaudžia viršūnės

Mūsų partijoje taip pat yra diskusijų dėl plačios koalicijos, todėl derybos nebus labai lengvos ir trumpos. Bus kviečiamas Tėvynės sąjungos tarybos posėdis, kuriame bus aptarta susidariusi politinė erdvė ir bus apsispręsta dėl konservatorių galimybių būti tokioje koalicijoje. Lygiai taip pat jaučiame atsakomybę už Lietuvos ateities perspektyvą, už ateinančius ketverius metus, todėl ir esu ištikinės, kad partija priims tokį sprendimą, kuris bus geriausias valstybei.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Terra incognita — terra nota

Kieista šalis — Lietuva: savieji ieško progų iš jos išsprukti, o kitataučiai dairosi galimybėmis nuvykti, susipažinti, galbūt kažką gera Lietuvai padaryti. Sunku būtų suskaiciuoti, kiek, pvz., vien amerikiečių, nieko bendra su lietuvių kilmę neturinčių, per penkiolika metų po nepriklausomybės atkūrimo vyko į Lietuvą padėti, patalkinti, padirbėti, nieko sau už tai nenorėdami, nesitikėdami jokio atlygio. Dažnai girdime apie medicinos darbuotojus, konsultuojančius, darancius operacijas, vežančius medicininę įrangą, tačiau yra pakankamai ir kitų sričių asmenų — pedagogų, jaunimo vadovų, dvasininkų, kurie savanoriškai vyksta į Lietuvą dirbti. Ir ne vien amerikiečiai, bet ir vokiečiai, ir prancūzai, ir anglai, ir kiti.

Kitataučiai, susipažinę su Lietuva, ją prima tokią, kokia yra, neišskodami kaltininkų dėl pasitaikančių negerovių ar trūkumų. Kadangi jie paprastai vyksta ne kaip turistai, bet kaip talkininkai, tikisi, kad ta savo talka padarys bent nedidelį skirtumą, pasuks bent kelių Lietuvos gyventojų gyvenimą geresne linkme.

Lietuva visuomet turėjo traukos jėgą, kuriai atsispirti retas įstengė (prisiminkime prof. J. Eretą, A. Rannit ir kitus, garsiusius lietuvių tautą ir jos kultūrą pasauliui). Ta traukos jėga kyla iš paties krašto — jo gamtos, istorijos, kultūros lobių, kuriuos savieji ne visuomet vertina. Traukos jėga, beje, turi ir Lietuvos žmonės, apie kuriuos kitataučiai visuomet labai teigiamai atsiliepia.

Tai paliudija ir praėjusio sekmadienio „Chicago Tribune“ kelionių („Travel“) pridedamas straipsnis, skirtas Lietuvai ir vienos moters pažinčiai su šia šali. Karen Torme Olson rašo, kaip jai Lietuva iš terra incognita tapo terra nota. Straipsnis pavadintas „Lithuania: An Adventure in Independence (History has roots in a small country with a big soul)“. Autorė prisipažįsta turinti lietuviško kraujo, paveldėto iš savo senelio, kurio ji, beje, niekuomet nepažino. Senelis į Ameriką atvykęs 1865 m. Savo darbštumo ir taupumo dėka prasi-gyvenęs, neblogo įsikūręs naujame krašte.

Nors autorė apie savo senelio tėvynę nedaug težinojo, pasitaikius progai vasarą padirbėti su „Snowball“ organizacijos programa, nutarė „paieškoti savo šaknų“ Lietuvoje. Beje, „Snowball“ — „Sniego gniūžtė“ — kurios pagrindinis spiritus movens yra Jack Irving, jau ne vieną vasarą dirbau su jaunuoliais (ir vaikais), kuriems gresia narkotikų bei alkoholio vartojimo įpročio pinklės. Organizacijos centras yra Illinois valstijos sostinėje Springfield — apie „Sniego gniūžtės“ darbus ir programas jau buvo rašyta „Drauge“.

Malonu, kai milijoninio tiražo didmiesčio dienraščio du puslapius puošia spalvotos nuotraukos: Kryžių kalnas, Vilniaus senamiestis, Trakai, Kaunas ir kt. Autorė susipažino ne tik su žymesnėmis Lietuvos vietomis, bet ir su jų istorija. Savo išspūdžius pasakoja nuosekliai, atsiliepia teigiamai. Su humoru paminėti net ir nelabai malonius reiškiniai, kaip viena „sovietinės eros liekaną“ viešbutį Šiauliuose. Atpasakodama Kryžių kalno atsiradimo istoriją, teigia, kad „yra labai sunku apibūdinti išpūdį, kai pamatai tūkstančius įvairaus dydžio kryžių, pastatytų šalia vienas kito, sukabintų ant vienas kito...“

Straipsnio pabaigoje Karen Torme Olson savo išspūdžius apie Lietuvą ir lietuvių suveda į vieną asmenį: autobusiuko šoferį, vežusį atgal į Vilnių. „Kelionės, trukusios apie 90 min. metu, šoferis, nepaisant sunkiai valdomos anglų kalbos, su pasididžiavimu atkreipdavo mūsų dėmesį į pakelėje esančias svarbias vietas. Iš pažiūros tai buvo niekuo ypatingu nepasizymintis žmogus, tačiau jis stengėsi net patį paprasčiausią darbą atlikti su žmogišku orumu. Jį stebint, man kilo mintis, kad šiame žmoguje tarytum atsispindi visa lietuvių tautos esmė ir siela — pasididžiavimas, išsiskleidimas, darbštumas ir nepriklausomumas“.

Beje, straipsnio autorė taip ir nesužinojo, kur buvo jos senelio gimtinė. Tačiau ji, teigia, atradusi jo stiprybės šaltinį, kuris padėjo svertiame krašte ne tik išlikti, bet ir įsitvirtinti. Nėra abejonės, kad dukraitė dar kartą (ar net daugelį kartų) grįš į Lietuvą.

SU PALAPINE I BALŲJŲ MEŠKŲ SOSTINĖ

GRAŽINA KRAUČIŪNIENĖ

Nr.4

Ši patarnautoja, sužinojus, kad man labai patinka skaityti, padovanojo dvi knygas.

Po valandėlės prie mūsų priėjo jaunas vyras ir paklausė, ar mes keliaujame į Churchill. Gavęs teigiamą atsakymą, prisistatė esąs Jamie, mūsų kelionės gidas. Pasakė, kur jau kiti renkas, nors nereikia skubėti. Nusipirkę užkandus, ir mes ten prisistatėme. Čia gavome aplankus su informacija, vardinės kortelės ant kaklo pasikabinę, kitas prie lagaminų priėmė. Jamie trumpai pristatė būsimų dienų kelionę traukiniu: ko tikėtis, pro kur važiuosime. Atidėjęs klausimus vėlesniam laikui, pranešė, kad čia yra traukinių muziejus, kuris mūsų grupei specialiai buvo atidarytas, tik reikia šiltai apsilankyti.

Muziejus savanorių įkurtas prieš devynerius metus. Svarbiausias eksponatas: pirmas garinis garvežys, statytas Baldwin Locomotive Works, Philadelphia, PA, 1872 metais ir čia atvežtas. Aplink ant sienų daug iškarpų iš senų laikraščių, nuotraukų, kaip šis garvežys, pavadintas „Countess of Puffin“, buvo atplukdytas laivu. Matėme nuotraukas apie geležinkelio statybą, kaip sekėsi bėgius nutiesti iki Churchill. Pradžioje buvo sustota ties Port Nelson, bet ten uoste prisirinkdavo per daug nuosėdų, kad kas keli metai reikėdavo uostą valyti, o tai brangiai kainavo. Tad bėgiai buvo nutiesti toliau į šiaurę, iki Churchill, ir čia pirmas traukinys atvyko 1929 metais balandžio antrą dieną. Uostas buvo reikalingas Kanadoje auginamus grūdus gabenti į Angliją.

Sugrįžę į laukiamąjį, atidavėme savo didesnius lagaminus ir pasiėmė tik, kiek reikia buitinių dalykų pusantrai parai, pusę devynių sulipome į traukinį ir suradome savo kajutes. Kai registravomės, kajutės dviems keleiviams jau buvo išdalintos, tai gavome po atskirą, atskirtą koridoriui. Kajutė maždaug šešių pėdų ilgio ir apie keturių pėdų pločio. Pats koridorius apie trijų pėdų pločio. Kajutėje minkštasuolis prie vienos galinės sienos, o virš jo sienoje lova, kuri vakare nuleidžiama ir apima visą kajutės plotą. Prie kitos sienos tualetas su minkštu dangčiu. Patogu kojas pasidėti, o virš jo sienoje nuleidžiama praustuvė. Aplink porą veidrodžių, spintelės

rankšluosčiams ir rubams. Žodžiu — visi patogumai. Gale koridoriaus taip pat yra tualetas ir dušas. Mat, lovą nuleidus, kambario tualetas lieka uždengtas. Taip pat, kadangi lova užima visą kambario plotą, reikia išeiti į koridorių, nuleisti lovą, tada įlipti ir duris uždaryti. Privatumui ties durimis buvo užuolaida su trauktuku, kad nereikėtų koridoriuje su naktiniais rodytis.

Labai punktualiai išvažiavome. Sėdime ir žiūrime pro langą į tamsą. Po poros valandų jau matau, kad pakelės aplinka baltuoja, jau čia sniegas. Karts nuo karto traukinys sustoja, nors aplinkui tik apsnigtos eglės ir pušys. Kitą rytą sužinojome, kad traukinys sustoja kas šešias dešimt penki kilometrai ir kas nors iš igulos išlipa, patikrina, ar stabdžiai neįkaitę.

Penktadienio ryte pusryčiauti teko eiti per keturis vagonus iki restorano. Vagonų sujungimose šalta, snieguota, slidu. Pavalgius sugrįžome į savas kajutes, nes traukinys pilnutėlis, nėra niekur kitur laisvos vietos. Dar pavaziavus, pusę vienuolikos sustojome The Pas miestelyje. Nors jau valandą vėluojame, bet čia sustojimas būtinas, nes vagonuose pripildomos vandens atsargos. Trunka daugiau kaip pusvalandį, tai gera proga išlipti, pavaikšioti. Miestelis niekuo ypatingas. Lauke slidu, nes ledas po sniegu. Tai, kiek pavaikšioję, sulipome atgal. Kelionė tęsiasi. Kadangi restorano vagone tik septyni stalai po keturias vietas, valgomieji pamainomis. Mums vakarienei nustatytas laikas buvo penkta valanda. Ankstoka, bet nėra pasirinkimo. Pasiėmę valgytų kuponėlius, vėl atsargiai slidinėjame iki restorano. Šis vakaras, garsusis šmėklų ir baidyklų vakaras — Halloween. Kajutėje pasidėjus saldainius, laukiu. Po kiek laiko pro šalį ėjo mūsų vagono stiuardesas Michael su draugais. Jis iš vakaro mane perspėjo, kad ateis išgirdęs, ir Jamie atėjo, „trick or treat“ saldainių ieškodamas.

Po valandėlės praeidamas Michael paklausė, ar knyga įdomesnė už dangaus spektaklį. Žiuriu pro langą — fantastiška šiaurės pašvaistė!

Bus daugiau.

VAIVORYKŠTĖ ISIŽIEBIA KONSTITUCIJOS DIENĄ

EMUNDAS SIMANAITIS

Neatsitiktinai rinkėjai suteikė teisę ir galimybę politikams visu balsu prašnekti apie vaivorykštės vyriausybės kūrimą, būtent, Konstitucijos 12-ųjų metų sukakties dieną. Tai simboliškas ir labai reikšmingas pilietinei visuomenei savignos aktas — Konstitucija pati apgynė savo esmę, taigi ir pareigą — ginti tautos savastį, pilietines bei moralines vertybes. Vaivorykštės vyriausybė, sudaryta iš kelių gerokai konfrontavusių tarpusavyje politinių jėgų atstovų, bus naujas, toli gražu nebe pirmas, palengva bręstančios demokratijos išmėginimas Lietuvoje. Nerimas dėl tokios koalicinės vyriausybės gebėjimo stabiliai ir produktyviai dirbti išlieka. Pragmatizmas ir valstybinė išmintis nelengvai suderinami dalykai, tačiau tokia nuodienos tikrovė — politikų pilietinė atsakomybė tikrinama ne pagal jų deklaruojamus ketinimus, o

konkrečiai veiklą.

Džiugina Tėvynės sąjungos laimėjimas — 25 vietos Seime. Tai laiduoja, kad bus nuosekliai ginami ir stiprinami valstybingumo pamatai bei pilietinės vertybės, nepriklausomai vaivorykštės vyriausybės spalvų.

Rinkėjai, kaip ir ankstesniais Respublikos gyvavimo kritiškais atvejais parodė, kad tautinė savigarda neprarasta. Komandiruotas iš artimojo užsienio į Lietuvą mitrusis šaltkalvis turėjo ir svarbesnį uždavio. Pilypas iš kanapių šuolis — Darbo partijos sukurimas per rekordiškai trumpą laiką ir be jokios apčiuopiamos nacionalinės programos gerokai nuostubino Europą. Dar labiau stebino naujojo „gelbėtojo“ įžulius tyčiojimas iš lietuvių („nemoka valdyti valstybės“) ir nė kiek nemažiau — visuomenės nemažos dalies susiviliojimas populistiniais tauškalais.

Darbo partijos lyderis, ereliu pakilęs neregėtai aukštai,

rinkėjų valia, lyg šlapia višta, tėsėsi ir žemė. Šis vaizdinga metafora iš kandžiui taiklaus žurnalisto Rimvydo Valatkos komentaro. Žlugo uždutyti ir sumanymai, laimėjus absoliučią daugumą Seime, jau „konstituciniu“ būdu keisti Konstituciją, rinkimų sistema ir kitaip, ardyti teisinę bei politinę valstybės sistemą, visa tai pridengiant radikaliai pakeisti valstybės raidą „konstituciniu būdu“, nepasiekė tikslo. Tačiau naivu būtų manyti, kad pastangos ir lėšos nuėjo veltui nepalikdamos jokio pėdsako. Dirbtinai sumontuota, ignoruojanti Tėvynės istoriją, tradicijas ir moralines vertybes Darbo partija dar neturėjo savo politinio veido. Šis politinis darinys, turėdamas stambiają frakciją Seime bus priverstas, pasirodys, kas esąs ir kaip žada keistis. Lietuviškai šią grėsmę atitolino. Neatsargu būtų teigti, kad didžiųjų suiručių Lietuvoje planuotojai dėl to pakeistų imperinę kolonijinę galvoseną. Tačiau Europai aiškiai parodyta, jog Lietuva tęsia Vakarų, o ne Rytų orientacijos politiką. Ir tik ši politi-

ka, gali veiksmingai ir artimiausiu metu rasti optimalius socialinių reikalų sprendimus, panaudodama Europos Sąjungos skiriamą struktūrinių fondų lėšas.

Nekelia abejonių įvykęs faktas, kad keliolika ar kelios dešimtys neaiškios kilmės nekontroliuojamų milijonų, išmestų rinkimų kampanijai, siekiant radikaliai pakeisti valstybės raidą „konstituciniu būdu“, nepasiekė tikslo. Tačiau naivu būtų manyti, kad pastangos ir lėšos nuėjo veltui nepalikdamos jokio pėdsako. Dirbtinai sumontuota, ignoruojanti Tėvynės istoriją, tradicijas ir moralines vertybes Darbo partija dar neturėjo savo politinio veido. Šis politinis darinys, turėdamas stambiają frakciją Seime bus priverstas, pasirodys, kas esąs ir kaip žada keistis. Lietuviškai šią grėsmę atitolino. Neatsargu būtų teigti, kad didžiųjų suiručių Lietuvoje planuotojai dėl to pakeistų imperinę kolonijinę galvoseną. Tačiau Europai aiškiai parodyta, jog Lietuva tęsia Vakarų, o ne Rytų orientacijos politiką. Ir tik ši politi-

Nukelta | 7 psl.

ŽODŽIAI

KUN. ALGIRDAS
PALIOKAS, SJ

Žmogus ir žodžiai. Gyvenimas ir žodžiai. Meilė ir žodžiai. Visą gyvenimą mus supa žodžiai. Dar prieš gimdamas, žmogus išgirsta žodžius, dar jam nesuprantamus žodžius. Kodėl stengiasi juos suprasti ir supranta pagal intonaciją, akių žvilgsnį ir palietimą. Tik žymiai vėliau nuo konkrečių žodžių eina į abstrakcijas ir giliausius mokslo žodžius.

Kai kada žodžių būna per daug, ryškiai per daug. Kai kada jų ne negirdime tarsi įprastinio monotoniško triukšmo. Kai kada jų pasigendame ir taip labai, kaip oro ir vandens.

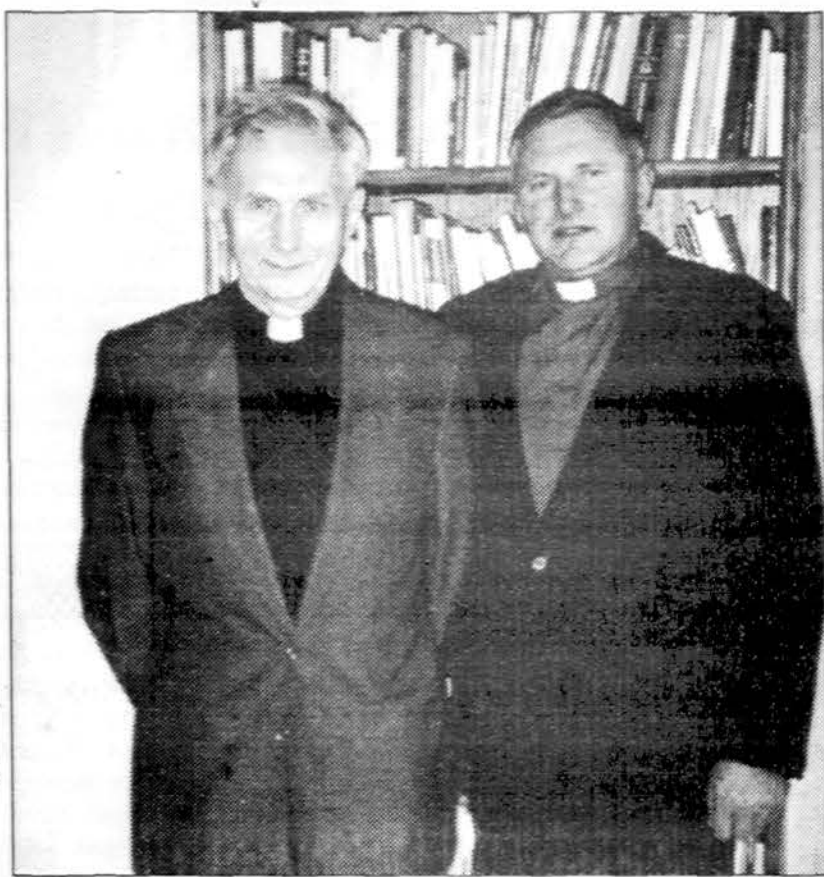
Žodžiai moka čirleli raminančiu upeliu. Jie gali padėti dirbti, aukotis, pareigas atlikti, gyvenimo kelionę keičiant. Bet gali ir įkyri, draskanti vėju švilpti, uraganu griauti, ir net žudyti.

Ak, kokie nuostabi žodžiai išrašyti gėlių žieduose, kalnų didybėje, debesų plaukime, dangaus tyliojo mėlynėje ir visur, kur mūsų akys krypta, prie ko mintis prisiliečia. Mes stebimės mikropasaulio mums sakomais žodžiais ir apstulbame, išgirdę Visatos tikslingumo dėsningumo bei galybės tariančius žodžius.

Žmogus dar aukščiau. Negalime pažvelgti į Dievo žodžių sukurtos sielos grožį bei tobulumą. Tik kartais ji švysteli pro kūno kiautą, mus apdovanodama giliai, pačią mūsų esmę paliečiančiais, praturtinančiais, netikėtai apdovanojančiais ir visam laikui išliekančiais žodžiais.

Žodžiai atsiranda, nuskamba, pranyksta... Yra kasdienybės, nesvarbūs žodžiai. Yra išliekantys žodžiai, meno, kūrybos, mokslo ir žmogų nuo pat pradėjimo kuriantys žodžiai.

Ar žodžiai turi galią? Ir dar

Kun. Algirdas Paliokas, SJ (kairėje) ir kun. Algis Baniulis, kuris atostogų metu jį pavadavo Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje.

Baniutės Kronienės nuotrauka

kokią! Jie keičia, stato, kuria mus ir pasaulį, bet moka ir griauti. Žodžių srautai lengvai pasuka mūsų gyvenimo laivą bet kuria kryptimi. Žiniaslaidos, mados, mūsų laikmečio, mūsų šalies, gyvenimo padėties bei jėgos dažnai veikia stipriau už mus.

Ko mes norėtume? Kokių žodžių pageidautume ir ko mums niekada nebūtų per daug? O taip, mes pasiilgstame gerų, švelnių, tikrų žodžių, mums reikia supratimo ir atjautos žodžių, mes pasiilgstame žodžių tylos paslapties ir tylos žodžiuose, visko, kas intymiausia dviejų asmenų bendravime.

Yra kas eina dar toliau ir kas trokšta dar daugiau. Jiems pasidaro maža žemės ir žemiškų žodžių. Žmogaus dvasia nepaliauja ilgėtis Didžiosios

Dvasios. Ir tik priartėjęs bei suradęs savo buties esmę Dievuje, be žodžių nurimsta Kurioje esatyje.

Pabaigai tegu nuskamba mūsų dvasiai ir širdžiai šie didingi Šv. Rašto žodžiai: „Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas. Jis pradžioje buvo pas Dievą. Visa per jį atsirado ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradęs“ (Jn. 1, 1-3).

Mieli misijos žmonės! Tai per jus atsirado šie „Žodžiai“! Tai jūsų dėka jie gimė, gyvens ir skambės ateities kartoms, nešdami tiesą ir šviesą. Dėkoju jums tiek kartų, kiek knygoje yra žodžių, o Visagalis tegu tinkamai atlygina jums!

Kun. A. Palioko knygos „Žodžiai“ sutiktuose spalio 17 d. PLC, Lemonte, pasakyti jo žodžiai.

pyragai, zaidžiami įvairūs zaidimai, vyksta varžybos — kas užaugino didžiausią moliūgą ir pan. Siemet jau žinoma, kad didžiausias moliūgas svėrė 1,446 svarų. Jis užaugo Port Elgin, Ontario (Kanada).

Paprotys išpjaustyti moliūgą įvairius veidus (dažniausiai baisius arba juokingus), po to į išskobtą vidurį įstatyti žvakę, atkelio iš Airijos. Kai 1840-ajį dešimtmetį Airijoje bulvės, kurios buvo pagrindinis airių maisto šaltinis, užpuolė liga ir visą bulvių derlių sunaikino, šalyje kilo baisy badas. Nuo jo gindamiesi, daug airių emigravo į Ameriką, atsiveždami kartu ir savo tradicijas.

Nuo seno Airijoje buvo žinoma legenda apie žmogų, vardu Jack (Jono vardo variantas). Tas žmogus buvęs toks šykštus, kad po mirties šv. Petras neįsileido jo į dangų. Negalėjęs jis eiti ir į pragarą, nes gyvendamas buvo apgavęs patį velnią vyriausiąjį. Taigi, Jack buvo pasmerktas iki pasakutinio teismo vaikščioti žemėje. Eidamas per kaimus ir miestus, jis visuomet nešėsi žibintėlį — išskobtą ropę arba buroką, į kurio vidų buvo įstatyta žvakutė. Susitiktį klajuną Jack buvo pavojainga, o

KARDINOLAS PAŠVENTINO RESTAURUOTĄ BONIFRATRŲ VIENUOLYNĄ

Astatytą Bonifratrų vienuolyną pašventinęs spalio 17 d., kardinolas Audrys Juozas Bačkis meldė Viešpatį palaiminti ir čia besirenkančius, ir dabartines vienuolyno gyventojas — 86-ąsias kongregacijos įkurimo metines mininčias Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seseris.

Pačiame sostinės centre, priešais prezidentūrą, esančios Bonifratrų bažnyčios istoriją pašventinimo apeigų dalyviams priminė prezidento patarėja Irena Vaišvilaitė. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seseris pasidalijo prisiminimais apie savo gyvenimą vienuolyne sovietmečiu.

Bonifratrų vienuolyno istorija siekia 1332 metus. Tais metais nukankintų pranciškonų palaidojimo vietoje Petras Goštautas pastatė kryžių, o paskui — medinę koplyčią.

1533 metais sudegusios koplyčios vietoje Vilniaus vyskupas Povilas Alšėniškis pastatydino gotikinę Šv. Kryžiaus koplyčią. Dar beveik po metų vyskupas Abraomas Vaina prie jos pakvietė įsikurti Šv. Dievo Jono brolijos vienuolius bonifratrus.

Šalia koplyčios stovėjęs mūrinis namas buvo išplėstas ir paverstas bažnyčia, o senoji koplyčia prijungta prie pastatyto vienuolyno.

XVIII a. pradžioje bažnyčio-

je buvo 5 altoriai. Didįjį puošė stebuklinga laikoma Nukryžiuotojo skulptūra. Ypatingo tikinčiųjų pamaldumo sulaukė Švč. Mergelės Marijos Snieginės atvaizdas, kurio kopija vėliau nutapyta bažnyčios fasade.

Labiausiai bažnytėlę garsino jos viduje esantis šaltinėlis. Nuo seno tikėta, kad kankinių pranciškonų palaidojimo vietoje ištryškęs vanduo turi gydomųjų galių.

XVII-XVIII a. susiformavęs pagrindinis vienuolyno pastatų kompleksas jungė vienuolyną, pagalbinės patalpas ir ligoninę, kurioje broliai žolėmis gydė psichinius ligonius.

1843 m. caro valdžia vienuolyną uždarė, o bažnyčia buvo perduota kunigams.

1903 m. pirmoji psichiatriinė ligoninė buvo perkelta į Naująją Vilnių. Po metų minėdami Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos 50 metų paskelbimo jubiliejų, tikintieji patys atnaujino Bonifratrų bažnyčią.

1924 m. vyskupas Jurgis Matulaitis pakvietė bonifratrus atgaivinti savo veiklą Vilniuje. Vienuolių rūpestiu bažnyčia buvo suremontuota, įrengti šeši altoriai.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, Bonifratrus vienuolija atšaukė savo brolius iš Lietuvos, o 1947 m. buvusiame vienuolyne įsikūrė Ma-

Kardinolas Audrys J. Bačkis pašventino restauruotą Bonifratrų vienuolyną.

Mykolo Ambrazo (Elta) nuotr.

rijos vargdienių seseris.

Tarybų valdžios metais vienuolynas buvo pertvarkytas į butus, o bažnyčia — uždaryta. 1976 m. joje įrengta koncertų salė.

1990 metais sugriuvusį vienuolyną ir Bonifratrų bažnyčią susigrąžino Vilniaus arkivyskupija, kuri restauruoti architektūrinį ansamblį ir veikti kongregacijos steigėjo Pal. Jurgio Matulaičio dvasioje ir Bonifratrus pakvietė Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seseris.

Pasak Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų

vyresniosios Ignės Marijošutės, dalies Bonifratrų vienuolyno atstatymui buvo išleista 3 mln. litų. Juos vienuolynui paaukėjo įvairūs užsienio fondai.

„Valstybės paramos sulaukė tik šiais metais — tarpininkaujant sostinės savivaldybę, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra suremontavo vienuolyno fasadą, o Kultūros vertybių apsaugos departamentas pažadėjo pastatyti dalį tvoros“, sakė vienuolijos vyresnioji sesuo I. Marijošutė.

(Elta)

SKELBIMAI

SIULO DARBA

Darbu reikalingi dažytojai, statiniai su darbo patirtimi. Būtinai turėti mašiną. Pagaudautina, kad kalbėtų rusiškai. Tel. 847-980-7887.

SPA CONSTANTINE NOW. HIRING. Massage therapists and nail techs. Must be certified massage therapist nail tech. Must have Illinois state license. Please call 708-945-8051, fax resume to 630-969-5333

Laikiniai reikalingas stiprus vyras lauko, kiemo, dažymo darbams. Tel. 312-805-4851.

IŠNUOMOJO

Prie Kedzie Ave. ir 66 Str. išnuomojamas gražus 2 kambarių su virtuve butas. Kaina \$420. Tel. 708-425-7160.

Išnuomojamas geras 2-jų miegamųjų butas Brighton Parke. First Rate Real Estate, Aušra 773-767-2400.

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$600-\$640; 2 mieg. — \$680-\$720. Tel. 630-910-0644, Jana.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS. Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai) Off. Mgr. Aukstė S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smuikaitienė kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805 Tel. 708-424-8654/773-581-8654

Išnuomojamas butas East Pilsen rajone, prie 18-os gatvės ir Jefferson, arti „downtown“ ir universiteto. Naujai suremontuotas. First Rate Real Estate, Aušra 773-767-2400.

KALĖDOS ARTĖJA

Jūsų dovanos gimines ir artimuosius Lietuvoje pasieks Šv. Kalėdoms, jeigu kreipsitės iki Lapkričio mėn. 1 dienos.

ATLANTIC Express Corp.

2719 W. 71 st Str. CHICAGO, IL 60629, tel: 773-434-7919 8801 S. 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, tel: 708-599-9680

Mūsų atstovai: Bravo coffee and deli 238 Main Str. LEMONT, IL 60439, tel: 630-257-3300 KALYNA corp. 338 S. Rohlwing Road PALATINE, IL 60067, tel: 847-776-7766

NUPJAUTI AR PALIKTI

Klausimas: ar galima rudenį nupjauti lelijų ir melsvių lapus, ar palikti per žiemą?

Atsakymas: galima ir taip, ir taip. Didelio skirtumo nesudaro. Be abejo, čia kalbama apie vienadienes lelijas (daylilies), nes kitų lelijų kotai ir ant jų lapai paprastai nudžiūsta dar prieš rudenį. Vienadienių lelijų lapai ilgainiui taip pat nudžiūsta ir pasilieka per žiemą. Juos galima nukirpti iki pat žemės tuojau po didžiųjų šalčių arba tuomet, kai jau nebėra žalių lapų, visi pageltonavę, atrodo sausi. Beje, dabar išvestos kelios naujos vienadienių lelijų rūšys, kurios žydi daugiau negu vieną kartą. Geriausiai žinoma yra „Stella d'oro“, nedideliais kvapniais, geltonais žiedais, labai atspari kenkė-

jams, sausras, įvairioms ligoms. Šias lelijas galime matyti želdiniuose parkuose, prie parduotuvių ir kitose vietose, kur jos negauna daug priežiūros.

Melsvių, angl. „hostas“, lapai nepakenčia šalio — paprastai pati pirmoji juos nušaldo. Lapus galima nukirpti iki pat žemės, bet daug kas palieka per žiemą, nes ir nudžiūvę lapai duoda augalui šiek tiek apsaugos nuo šalčio.

Kas nori turėti „švarų“ darželį žiemos metu, gali visų daugiamečių augalų lapus ir sėkladėžes nukirpti. Tačiau aš paprastai palieku karkliukų, ramunių, ezonių ir kitų gėlių stagarus su sėkladėžėmis — žiemos metų paukšteliai išgliaudo kiekvieną sėklę. Kadangi jie nėra labai atsargūs, daug sėklų nukrinta žemėn, o pavasarį išdygsta nauji augalai. Taigi, ir paukšteliams nauda, ir man nereikia tų augalų sėti.

DARŽOVĖ AR ŽAISLAS?

Šiuo metų laiku negalime jų nepastebėti: oranžiniai, išpustapšviai, gražiai apvalūs su parankiu, kiek riestu ir kampuotu kotu, kad būtų už ko pamioti. Retas prie jų nesutoja, o vaikai prašo nupirkti: kaip būtų galima švesti Visų Šventųjų išvakarės, čia vadinamas Halloween vardu, jei neturėtum šios daržovės, praradusios savo daržoviškumą ir tapusios „žaislu“?

O ta rudeninė daržovė — moliūgas, angl. „pumpkin“, priklauso gausiai Cucurbita šeimai, kurioje rasime ir agurkus (squashes), ir cukinijas (zucchini), ir daug kitų. Šios šeimos daržovės, skirstomos į vasarines ir žiemines, auginašamos jau bent 9,000 metų. Meksikos ir Amerikos indėnai nuo neatmenamų laikų augino pupas, moliūgus (ir kai kurias kitas šios šeimos daržoves, ypač „squashes“) bei kukurūzus, žinomas „maize“ vardu. Pirmieji europiečiai — keliautojai ir užkariautojai — su moliūgais susidūrė maždaug XVI a. viduryje. Ispanai, kartu su įvairiu „Naujojo pasaulio“ grobiu, parsivežė namo ir moliūgų sėklų. Tačiau moliūgų Europoje nebuvo sutikti taip palankiai, kaip jie vertinti Šiaurės Amerikoje. Kadangi europiečiai nelabai žinojo, ką su tais moliūgais daryti, daugiausia ši

daržovė buvo šeriama gyvuliams. Tik maždaug 19 šimt. gale moliūgai plačiau pradėti vartoti žmonių maistui.

Europiečiai, emigravę į Ameriką, moliūgus labiau vertino. Tikima, kad ir pirmosios Padėkos dienos pietus, kuriuos imigrantai iš Europos valgė kartu su vietiniais indėnais, neapsiejo be moliūgų (greičiausiai troškintų, pagal indėnų receptą).

Nepaisant, kad ir dabar iš moliūgų kepami pyragai, verdamos sriubos, košės ir kiti patiekalai, jie daugiausia vartojami, kaip Halloween šventės papuošalas. Kas Kalėdoms yra eglutė, tai Halloween šventei — moliūgas. Prie moliūgų išpopuliarinimo daug prisidėjo ir jų augintojai, ir verslininkai.

Nepaisant, kad moliūgo vaisiai (iš tikrųjų moliūgai yra vaisiai, ne daržovės, nors esame pratę juos taip vadinti) yra didžiuliai, jie platuruoja ant vandens. Tai patyrė ir Pennsylvania bei Maryland valstijų moliūgų augintojai, kai 1780 m. užėjusios liutys jų moliūgų laukus pavertė ežerais ir daug prinokusių, oranžinių moliūgų „nuplaukė“ kartu su potvynio vandeniu.

Kasmet kai kuriose Amerikos vietovėse yra ruošiami „moliūgų festivaliai“: kepami

NEPRIPAŽINTAS GENOCIDAS

DRAUGAS, 2004 m. spalio 26 d., antradienis

5

LR Seimo valia kasmet – pavasarį ir rudenį prisimename nacistinį Lietuvos valstybės žydų genocidą, holokaustą vadinamą. Gražu, tačiau yra ir kitas, garsiai neminimas, nepripažintas etninės Lietuvos – Mažosios Lietuvos gyventojų sovietinis genocidas. Šių 2004-ųjų metų spalio 15 d. sukako 60 metų nuo jo pradžios. Del šio baisaus genocido ypač nukentėjo Karaliaučiaus kraštas. Nors šios, pagrindinės Mažosios Lietu-

ligų bolševikų įsteigtose Karaliaučiaus krašto koncentracijos stovyklose. Pirmą kartą sovietinio genocido buvusių Rytprūsių teritorijoje klausimą buvo pabandyta iškelti per Niurnbergo procesą 1946 m., tačiau tam pasipriešino sovietų generalinis prokuroras, SSRS užsienio reikalų komisaro pavaduotojas Andriej Višinskij. Netrukus jį iškėlė 1947 m. sausio 15 d. „Mažosios Lietuvos lietuvių proteste“ (Antrasis Fuldos

Lietuvos bolševikinį gyventojų genocidą, pavesti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui jį tirti ir kasmet spalio mėnesį minėti Mažosios Lietuvos gyventojų genocido dieną. Lietuvos tautininkų sąjungos frakcijos vardu Rezoliucijos dėl Karaliaučiaus krašto gyventojų genocido projektą pristatė seimo narys M. Treinys. Deja, ši rezoliucija nebuvo priimta. Tačiau, prisimenant šiuos 60 metų senaties įvykius sukaktį, spalio 9 d. Šilutėje, Tauragėje, Jurbarko, Klaipėdos skambėjo bažnyčių varpai, vyko evangelikų-liuteronų pamaldos, o spalio 16 d. Vilniaus Katedros aikštėje įvyko sovietinio Mažosios Lietuvos gyventojų genocido aukų atminimo mitingas.

Kitais, 1995 metais, apie šiuos etninį Mažosios Lietuvos etninį valymą pasaulio lietuviams dideliu straipsniu priminė Jonas Dainauskas (Mažosios Lietuvos genocidas / „Draugas“, 1995 m. rugsėjo 7 d.). Spalio 16 d., Vilniaus arkivyskupijos kurijai nedavus sutikimo rengti genocido aukų minėjimo greta arkikatedros, keli šimtai P. Cidziko eitynių dalyvių nuleido į Nerį atminimo vainikėlius su žvakutėmis ir giedodami patraukė prie LR Seimo. Ir šį kartą Seimas kvietimo įteisinti Mažosios Lietuvos gyventojų genocido dieną neišgirdo...

Kad Lietuvoje kasmet spalio 16-ą dieną būtų prisimename Mažosios Lietuvos gyventojų genocidas, Mažosios Lietuvos reikalų taryba į LR Seimą kreipėsi dar ne kartą – nuo 1997 metų – kasmet! 1998 metais LR Seimo narys, partijos „Jaunoji Lietuva“ vadovas Stanislovas Buškevičius spalio 28 d. pateikė svarstymui LR Atminčių dienų įstatymo pakeitimo ir papildymo projektą Nr. P-687, kad būtų įteisinta spalio 16-oji – Mažosios Lietuvos genocido diena ir lapkričio 30-oji Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos akto (t.y. Tilžės akto) diena. Seimas Tilžės akto dieną įteisino, tačiau genocido dieną atmetė. Keitėsi Seimo ir jo komitetų vadovai, o rezultatas buvo toks pats, kaip ir sovietmečiu – Mažosios Lietuvos gyventojų aukų ignoravimas.

2000 metų birželio vidury Vilniuje įvyko antikomunistinis kongresas ir visuomeninis tribunolas. Vienas iš tuometinių Mažosios Lietuvos reikalų tarybos vicepirmininkų, Petras Cidzikas parengė pranešimą „Sovietinis Mažosios Lietuvos genocidas ir pastangos jį pasmerkti“. Ne kas kitas, o LR Seimo narys, Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys Povilas Jakubonis dėjo pastangas, kad P. Cidzikas iš pranešimų būtų išbrauktas. Visgi P. Cidzikas savo pranešimą perskaitė, jis buvo išverstas į anglų kalbą ir išleistas kartu su kitais pranešimais.

2002 m. spalio 16 d. Vilniuje susirinkę sovietinio Mažosios Lietuvos genocido aukų pagerbimo vakaro dalyviai priėmė Rezoliuciją, kviečiančią LR Seimo pirmininką A. Paulauską, Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininką R. Povilionį, Žmogaus teisių komiteto pirmininką G. Dalinkevičių palaikyti MLRT raginimą įtraukti spalio 16-ąją į atminčių dienų sąrašą, nes „ne vienas daras Lietuvos pilietis negali taikstytis su lietuvių tautos istorijos klajokimu“. Atsakė tik G. Dalinkevičius: „Su Jūsų pareiškimu supažindinti visi Žmogaus teisių komiteto nariai. Jeigu jie manys, kad vertėtų spalio 16 d. įtraukti į atminčių dienų sąrašą,

Komiteto nariai galės pasinaudoti jiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos pateikta įstatymų inicijavimo teise“. Komiteto nariai (G. Dalinkevičius, G. Šileikis, A. Lydeka, A. Salamakinas, A. Stasiškis, V. Tretjakov, J. Utovka, V. Žalnerauskas), deja, tokia teise nepasinaudojo.

Praėjusių 2003-ųjų metų Mažosios Lietuvos gyventojų sovietinio 1946-1949 m. genocido aukų atminimo vakaro dalyviai Vilniuje priėmė Re-

ziems priimti. Atsiliepė tik vienas seimūnas V. Martišauskas. Gaila, kad daugeliui mūsų politikų jų buvimas valdžioje yra svarbiau negu tarnavimas Tautos interesams.

Sovietinis Mažosios Lietuvos genocidas, kaip minėta, prasidėjo 1944 metais, bet kaip matome, 1949 metais nesibaigė – nes jo padariniai iki šiol nelikviduojami, jis iki šiol nepripažįstamas. Ignoravimo politikoje Lietuvos Seimas atsidūrė vienoje pusėje kartu su Rusijos Federacijos vals-

Mažosios Lietuvos genocido paminėjimo vakare kalba A. Kazlauskienė.

vos dalies mūsų politikai Karaliaučiaus kraštą nevadina, nes jame dabar jau nebe baltų ainiai, o plati Rusijos kolonistai gyvena, mūsų širdyse tebėra gyvas Donelaičio ir Bretkūno žemės praradimų skausmas.

1944-1948 metais dėl sovietinio genocido žuvo apie 300,000 Karaliaučiaus likusių civilių – moterų, senelių, vaikų. Daugelis jų mirė, patyrę žiaurią mirtį – nuo bado ar nuo sužvėrėjusio raudonarmiečio rankos. Dar 100,000 likusių gyvų tęsdami Rusijos imperijos deportacijų tradicijas, Stalino parankiniai išvežė iš Karaliaučiaus krašto. Sovietinės Rusijos įvykdytas Mažosios Lietuvos gyventojų genocidas, jų atminimo nusišėlimas, yra senaties termino neturintis karinis nusikaltimas žmonijai ir nusipelnė bent jau atsiprašymo iš sovietinės imperijos teisių ir pareigų perėmėjos, iš Rusijos Federacijos valstybės.

Ko galima buvo laukti iš Raudonosios armijos Mažosios Lietuvos gyventojai pirmą kartą patyrė 1944 m. spalio 9 d. Tuomet pulkininko (vėliau generolo) K. Petrovskio 159-oji Polocko tankų brigada, siekdama apsupti Klaipėdą, 15-jame kilometre į šiaurę nuo Šilutės kirtu Klaipėdos-Tilžės plentu judėjusį karo pabėgėlių srautą ir šaltakraujiškai traukė vežimus su juose esančiais žmonėmis. Totalinės Mažosios Lietuvos gyventojų žudynės prasidėjo 1946 m. spalio 16 d., kartu su pirmuoju Karaliaučiaus krašto puolimu. Olofa Pasenau iš Prienų parodė, tai buvo karas prieš civilius žmones. Moterų girtų kareivių buvo masiškai prievartaujamos, o nukankintos likdavo negyvos gulėti, kitoms net nupjūdavo galvas ir pamaudavo ant tvoros... Mažos mergytės mirė, vietose suplėšytos... Pasibaigus karui, daugybė žmonių mirė nuo bado, šalčio ir

aktas) Vokietijoje atsikūrusios Mažosios Lietuvos Tarybos prezidentas, įteikęs jį didžiuliams valstybėms. Deja, jos šį protestą ignoravo. Sovietinius nusikaltimus Mažosioje Lietuvoje 1985 m. priminė pirmasis Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirmininkas, žurnalistas Ansas Lymantas savo straipsnyje „Šiurpulingi įvykiai prieš 40 metų tėviškoje“ („Lietuvos pajūris“, Nr. 41, 1985).

Dar sovietinėje Lietuvoje sovietinio genocido pasmerkimo problema per mėnesį trukusią pasninkavimo akciją Vilniaus Katedros aikštėje 1989 m. iškėlė žinomas disidentas Petras Cidzikas. Tuomet sovietinės Lietuvos AT Prezidiumas buvo sudaręs komisiją, kuri genocido klausimu taip nieko ir nenuspėdė... 1992 m. liepos 10 d. nuo Vilniaus arkikatedros prasidejo P. Cidziko surengtas kryžiaus nešimo žygis Mažosios Lietuvos genocido aukoms atminti. Piligrimai (vyrai, moterys, vaikai) nuo Kybartų iki Išruties ėjo pėsti, nuo ten, vietos valdžiai paliepus – važiuoti, o Teplavoje buvo sulaukti ginkluotų kareivių ir milicijos...

Nors kaimyninis Karaliaučiaus kraštas ir nėra Lietuvos valstybės dalis (buvo Mindaugo laikais), tačiau negalėjome abejingai stebėti kaip visuotinai ignoruojamas šio kaimyninio krašto gyventojų genocido faktas. Juk šis etninės baltų žemės tai mūsų, lietuvių, raštijos lopšys, nemaža čia žuvusių vokiečių buvo lietuvininkų ir suvokiečiųjų prūsų palikuonys, o bolševikų nužudytų vietos lietuvių buvo dešimteriopai daugiau, negu jų gyvena dabar, valdant Rusijos federacijai. Todėl 1994 m., artinantis sovietinio genocido 50-čiui, Mažosios Lietuvos reikalų taryba kreipėsi į LR Seimą siūlydama „pasmerkti iki šiol nutylimą Mažosios

Kalba dr. Ona Voverienė.

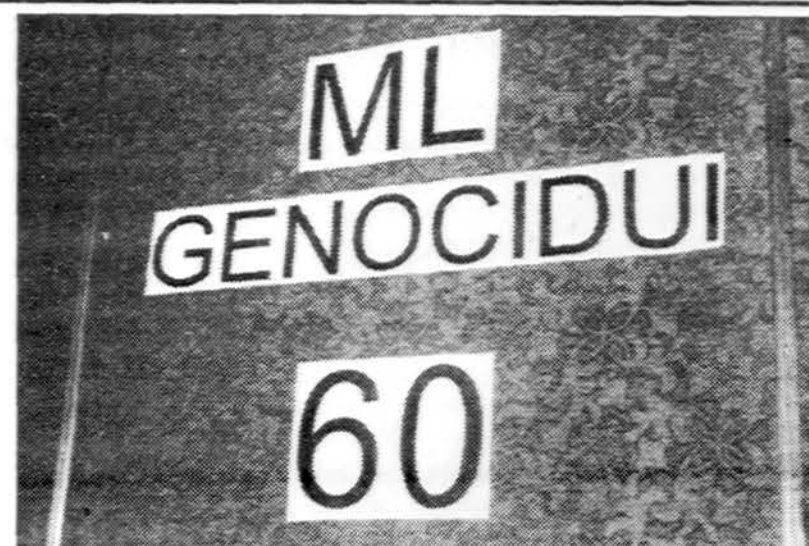
zoliuciją, skirtą valstybės vadovams (gavo Seimas, Prezidentūra, Vyriausybė) su prašymu, kad „LR Seimas ir LR prezidentas Rolandas Paksas pasirūpintų, kad Mažosios Lietuvos gyventojų genocido diena – spalio 16-oji – būtų įtraukta į minčių dienų sąrašą“. Atsakė LR Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas R. Pavilonius: „Jūsų pasiūlymą galėtume svarstyti, kai bus svarstomas Atminčių dienų įstatymo keitimo projektas. Jūsų rezoliuciją persiuntėme Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui“.

Atminimo vakaro dalyviai priėmė ir atskirą „Kreipimąsi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą“, kad, minint skaudžių įvykių 60-metį, 2004 m. rudenį būtų surengta mokslinė konferencija. Centro generalinė direktorė Dalia Kuodytė atsakė, kad tokia konferencija „daugiau priklausau nuo Klaipėdos universiteto mokslininkų iniciatyvos ir pozicijos“. 2004 m. pradžioje dėl konferencijos mes kreipėmės į Klaipėdos universitetą. Atsakymo sulaukėme birželio pradžioje. Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto direktorės pozicija buvo tokia: „Reiktų argumentuoti diskutuoti, ar genocido sąvokos samprata yra tinkama, siekiant įvertinti 1944-1949 m. įvykius Rytų Prūsijoje. Atsižvelgdami į šios problematikos aktualumą, š. m. spalio pradžioje ketiname surengti mokslinį seminarą ir jame aptarti įvairius termino genocidas aspektus“. Komentaro tokiame atsakymui, kuris lygus atsakymui, manau, nereikia.

2004-ųjų metų pavasarį savo vardu pasiūlyti Atminčių dienų pakeitimo projektą, įteisinant spalio 16-ąją, buvo sutikę Seimo nariai A. Vidžiūnas, A. Sakalas ir E. Masiulis. Jiems atkritus, rugsėjo mėn. buvo kreiptasi į visus likusius

tybę, pasiskelbusia genocidą vykdydusios Sovietų Sąjungos teisių, turto ir pareigų perėmėja. Tikintis, kad naujai į LR Seimą išrinktieji ateina ne savo asmeninių ar savo partinių grupinių interesų tenkinti, o darbuotis Lietuvos labui, dabar kreipiamės į juos – vykdydami žmoniškumo pareigą savo tautai pripažinkite sovietinį Mažosios Lietuvos gyventojų genocidą, kuris brutaliai išnaikino šio etninio baltų krašto gyventojus ir įteisinkite jų, genocido aukų, atminimo dieną!

Vytautas Šilas
Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pirmininkas

Mažosios Lietuvos gyventojų – 1946-1949 m. sovietų genocido aukų – atminimo vakaro dalyvių

REZOLIUCIJA

Mes, Mažosios Lietuvos gyventojų – 1946-1949 m. sovietinio genocido aukų – atminimo vakaro dalyviai, reiškiamo savo apgailestavimą dėl to, kad ištisą dešimtmetį pastarųjų Lietuvos Respublikos Seimo kadencijų nariai nesirijo įteisinti genocido aukų atminimo dienos. Tokį išrinktųjų tautos atstovų abejingumą šiam faktui vertiname kaip susitaikymą ar pritarimą totalitarinės komunistų valstybės įvykdytam etninio Mažosios Lietuvos krašto gyventojų genocidui ir bandymui nuslėpti nuo pasaulio visuomenės šį senaties termino neturintį kraupų nusikaltimą. Reiškiamo viltį, kad naujai išrinkti į Lietuvos Respublikos Seimą mūsų tautiečiai suvoks, kad kasmetinis sovietinio genocido aukų pagerbimas skatintų Lietuvos žmones labiau domėtis neteisėtai Rusijos Federacijos valdomu Karaliaučiaus kraštu ir pagreitintų teisinį Mažosios Lietuvos gyventojų genocido įvertinimą.

Vakaro dalyvių vardu:
Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pirmininkas – **Vytautas Šilas**; Lietuvių moterų lygos pirmininkė – **prof. Ona Voverienė**; Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas – **dr. Vladislovas Guoga**; Vilniaus krašto piliečių judėjimo tarybos pirmininkas – **Kazimieras Kavaliauskas**; Lietuvių tautinio jaunimo lygos pirmininkas – **Marius Kundrotas**; Tautinės partijos „Lietuvos kelias“ pirmininkė – **Liliana Astra**.

2004-10-15
Vilnius

Meninės ML genocido paminėjimo programos atlikėjos. Visos nuotraukos Jono Česnavičiaus

PARODA APIE ŠV. AUGUSTINĄ

Spalio 14 d. Taikomosios dailės muziejuje atidaryta tarptautinė paroda atskleidusi prieš 1650 metų gimusio šv. Augustino gyvenimą, priminusi vieno iškilniausių pasaulio mastytojų afrikietišką kilmę.

Kilnojamoji paroda sudaro trys dalys. Pirmosios dvi – „Šv. Augustinas Afrikoje ir pasaulyje“ bei „Augustinas Islamo žemėje“ – į Vilnių atvežtos iš Šveicarijos miesto Fribūro. Trečiojoje parodos dalyje „Šv. Augustinas Lietuvoje“ bus eksponuojami Lietuvos bibliotekose saugoti XV-XIX a. šv. Augustino raštų leidimai lotynų kalba, mastytojo veikalų lietuviški vertimai. Dailės kuriniai bei jų fotografijos iš Lietuvos muziejų bei archyvų visuomenei pristatys augustininųjų bažnyčių ir vienuolynų meną Lietuvoje.

Kilnojamoji paroda jau apkeliauja kelis Alžyro miestus, buvo eksponuota Jungtinių Tautų bustinėje Žene-

Vilniuje minima šv. Augustino 1650-ųjų gimimo metinių sukaktis.

Valdo Kopūsto (Elta) nuotr.

voje, Lenkijos Liublino universitete, Paryžiaus Dievo Motinos katedroje, kitų Europos miestų bažnyčiose ir parodų salėse.

Šventojo jubiliejui skirta ekspozicija šiais metais dar bus rodoma Tunise, vėliau Rusijoje ir kitose šalyse.

(Elta)

UŽTEKS PINIGŲ IR VAIKAMS, IR ANŪKAMS

Apie „Achemos grupės“ plėtrą, kryptis, investicijas bei turtingo žmogaus poreikius su Bronislovu Lubys kalbasi Eltos žurnaliste Rimanta Rutkauskaitė.

— „Achemos grupės“ veikla yra pakankamai įvairialypė — trąšų ir saldainių gamyba, kazino, žiniasklaida, uosto krova, elektros gamyba, farmacija ir kita. Tačiau „Achemos grupė“ priklausanči „Transachema“ siekia tapti ir pirmąja privačia bendrove, užsiimančia geležinkelių pervežimo verslu?

— Esu įsitikinęs, kad pirmąja privačia bendrove Lietuvoje, kuri veš geležinkeliais, taps užsienio įmonė. Šiandien tiek valdžia, tiek „Lietuvos geležinkelių“ vadovai turi radikalią nuostatą, kurios įveikti mes negalime. Arba mes turime Lietuvą paduoti į teismą, kad mūsų šalis nesilaiko Europos Sąjungos (ES) direktyvos.

Mes turime naują licenciją, turime saugos sertifikatą,

turime daug kitų dokumentų, dar daug dokumentų reikia paruošti. Bet juos tikslinga rengti, kai suderintas infrastruktūros mokestis. Nesuprantama, kodėl iš šio mokesčio, kurį formuoja „Lietuvos geležinkeliai“, turi būti išskaituojama dotacija, kurios Vyriausybė neduoda už keleivių vežimą. Neaišku, kodėl turi būti išskaituoti „Lietuvos geležinkelių“ paimti kreditai. Mūsų nuomone, šis mokestis 3–4 kartus viršija tą ribą, koks turėtų būti infrastruktūros mokestis, ir 5–6 kartus didesnis, nei taiko latviai privatemam vežėjui. Todėl esu visiškai įsitikinęs, kad geležinkelių verslą pirmoji ateis ne Lietuvos bendrovė, kuriai bus sudarytos palankesnės galimybės.

— Ar „Achemos grupė“, dirbančiai daugelyje sričių, yra būtinybė užsiimti geležinkelių pervežimais?

— „Achemos grupė“ yra antras Lietuvoje pagal dydį krovinių vežėjas. Pernai „Achema“ ir Klaipėda pervežė 1,3 mln. tonų krovinių. Daugiau už

„Achemą“ pervežė tik „Mažeikių nafta“. Šiame mes pervešime apie 1,5–1,6 mln. tonų, kitamet — apie 2,5 mln. tonų krovinių. Iškaituojant ir tai, ką atsivežame, krovinių apyvarta sieks maždaug 3 mln. tonų, kai Klaipėdos uostas perkrauna 20 mln. tonų. Ir aš kalbu tik apie „Achemą“.

Mes turime savo garvežius, turime 1,300 vagonų. Nuodėmė kažkam per metus mokėti per 20 mln. litų už pervežimą, kaip patys galime tai daryti.

— Į kokias naujas veiklos sritis žvalgosi įmonė?

— Mes nuolat svarstome 10–15 projektų. Domimės pirkimu ar statyba tiek Vakaruose, tiek Rytuose. Šiame mes nusipirkome Vokietijos prekybos įmonės „AgroBaltic“ akcijų. Liubeke baigiamės statyti nedidelį skystų trąšų terminalą. Su belgų bendrove sukūrėme bendrą įmonę dėl skystų trąšų terminalo statybos ir pradedame projektavimą. Mes įeiname į pardavimo verslą, tampame prekybos atstovais. Su naujais terminalais prade-

dame naują verslą Vokietijoje, Prancūzijoje ir Belgijoje.

Antra vertus — mes sustabdėme vėjo energetikos projektą. Turime žemę, turime projektą. Bet susidūrėme su tuo, kad vėjo energetika — niekam neįdomi, jai yra didžiulis pasipriešinimas, nesame garantuoti, kad gausime Vyriausybės numatytą kainą. Gal po pusmečio ar metų mes prie jo grįšime.

— Daugelis pastebi, kad B. Lubys nieko neparduoda. Ar ši taktika pasiteisina?

— Pirmą, jeigu įmonė dirba nuostolingai, galima surasti kelius, kurie įmonę išvestų iš nuostolio. Antra, šiandien sunku teisingai įvertinti turta, jo kainą. Vertybių skalė kinta labai stipriai, ir artimiausiais metais ji dar keisis. Pvz., Vilniuje žemės kaina per pastaruosius 2–3 m. išaugo 3–4 kartus.

Mes turime Šiauliuose saldainių fabriką, kurį keletą kartų buvo siūloma parduoti. Iš pradžių buvo siūloma viena kaina, po to ji pakilo 30 proc., dar vėliau — 50 procentų. Bet pagal atspirumą, kurį gauname iš šios gamyklos, kaina per mažą.

Aš nesergu ta liga, kad nieko negalime parduoti. Bet neužiimame pirkimu — par-

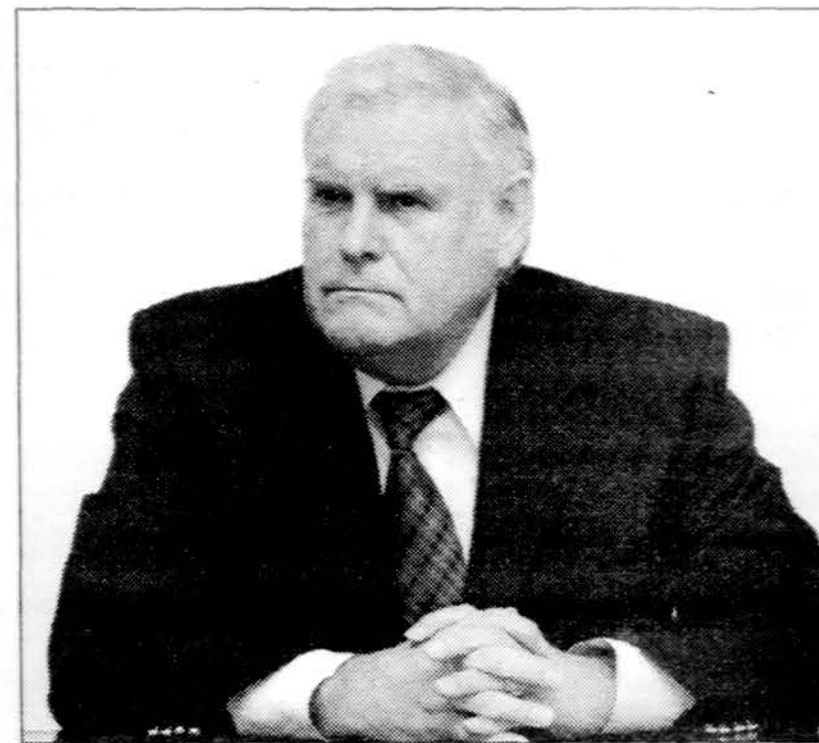
davimu. Beje, sakantys, kad mes nieko neparduodame, — ne visiškai teisūs — mes atsisakėme Industrijos banko, kai pirkome „Klasco“.

— Iki šiol „Achemos grupė“ daugumą projektų įgyvendino Lietuvoje. Kokiose šalyse gali vykti imonės plėtra artimiausioje ateityje?

— Taip, iki šiol mes daugiausia investavome Lietuvoje. Bet su jau paminėtomis investicijomis ES valstybėse svarstome galimybes plėstis į Rytus. Gal tai bus Rusija ar Baltarusija. Šiandien mes nagrinėjame ne vieną rimtą projektą.

— Kas gali sustabdyti plėtrą? Ar neiškilis stambiai įmonei valdymo problema?

— Pagal finansinius šrautus mes vos vos išaugome iš sauskelnių. Mūsų grupės apyvarta šiemet bus tik apie 1,1 mlrd. litų. O yra korporacijų, kurios turi 10–15 mlrd. eurų apyvartą. Tai rodo, kad ribos nėra — yra tik valdymo problemos. Mes irgi nagrinėjame galimybes persiregistruoti į Europos bendrovę. Tačiau dar yra daug neaiškumų Europos bendrovės įstatyme, kuris pradėjo galioti nuo spalio 8 d. Manau, praeis dar pusmetis, ne

Bronislovas Lubys.

Saulius Venckaus (Elta) nuotr.

mažiau, kol tokia praktika atsiras.

Kalbant apie plėtos ribas, galiu pasakyti, kad verslas neturi pabaigos. Palaipsniui tai tampa ne vien asmeninių, materialinių ar fiziologinių poreikių tenkinimu. Taip, aš turiu pinigų, ir tie pinigai yra padėti bankuose. Ir, jeigu mano įmonės bankrutuos, aš gyvenčiau, mano anukai gyvens ir pinigų užteks. Tai nebėra

kaupimo klausimas. „Achemos grupė“ pernai uždirbo 56 mln. litų audituoto gryniojo pelno, iš kurių, turėdamas 51 proc. akcijų, 25 ar 27 mln. aš galėjau pervesti į savo sąskaitas.

Bet mes investavome, ir manau, ateityje investuosime. Šiame pasaulyje nėra privatus kapitalo savininkas. Jis yra tik socialinis partneris ir nieko daugiau. Aš tai esu suvokęs.

AR NORITE GYVENTI AMŽINAI?

ANATOLIJUS LAPINSKAS

Ar jūs tikėtės ilgai gyventi? Ko gero, taip.

Ar jūs laukiate senatvės? Ko gero, ne.

Žmonės norėtų vieno, tačiau netrokšta kito. Kleopatra, sako, maudydavosi asilių piene, kad būtų amžinai jauna ir graži, tačiau ar tai padėjo, nesužinosime, nes garsoji antikos herojė mirė, nesulaukusi nė 40 metų.

Legenda apie jaunystės eliksyrą greičiausiai buvo sukurta Šiaurės Indijoje. Europą ji pasiekė VII amžiuje ir viduramžiais plačiai paplito. Vokiečių dailininkas Lucas Cranach, vyresnysis, būdamas 74 metų, nutapė stebuklingo pavasario paveikslą, kuriame iš vienos pusės eina susiraukšlėjusi senė, o iš kitos grįžta žydinti mergina. Realime gyvenime žmonės griebdavosi netgi pasibjaurėtinų procedūrų — nuo purvo vonių iki beždžionių liaukų injekcijų, kad tik pratęstų jaunystę.

Galima būtų manyti, kad

dabar jau nereikia tokių vargų, nes žmonės gyvena žymiai ilgiau negu kada nors ankščiau. Neandertaliečiai gyveno tik apie 20 metų. Reikalai gerėjo, bet labai pamažu. Dar XVIII a. viduryje vidutinė būsimos gyvenimo trukmė buvo 30 metų. Šiuo metu šis pasaulio rodiklis siekia 65 metus, o Šiaurės Amerikoje ir Europoje 75–80 metų. Jei žmonės nepersivalgytų ir daugiau mankštintųsi, jie gyventų dar ilgiau.

Ilgamžių buvo ir Antikoje

Nors vidutinė gyvenimo trukmė pastaraisiais šimtmečiais gerokai pailgėjo, gamtos sąlygotas atskiro žmogaus gyvenimas per visą dokumentuotą istoriją liko toks pats — dar biblijiniais laikais užfiksuotos septynios dešimtys metų. Ne ką ilgesnį laikotarpį Dievas žmogui skiria ir dabar.

Ilgamžių būta ir istorijos gelmėse. Egipto valdovas Ramzis II sulaukė per 90 metų, tiek pat nugyveno graikų

dramaturgas Sofoklis, tik dešimtmečiu mažiau — Platonas. Naujausiais laikais žmonės paprastai išgyvena visą jiems skirtą gyvenimą, nes reikšmingai sumažėjo naujagimių mirtingumas, infekcinės ligos, neprivalgymas, kenksmingos darbo sąlygos. Išskyrus nelaimingus atsitikimus, žmonės dažniausiai miršta nuo rimto amžiaus ligų — širdies kraujagyslių sutrikimų, vėžio.

Zinomiausia šių dienų ilgaamžė — šimtametė Anglijos karalienė motina. O seniausia dokumentais patvirtinta asmenybė laikoma prancūzė Jeanne Calment, kuri 1997 m. mirė, sulaukusi 122 metų ir 164 dienas. Iki gyvenimo pabaigos ji buvo compos mentis — blaivaus proto ir net kupina gyvenimo džiaugsmo.

Norėtusi ne tik ilgo, bet ir sveiko gyvenimo

Dabartinių amžiaus problemų tyrimo tikslą ekspertai vadina „sergamumo kompresija“. Siekiama užtikrinti, kad didėjantis senų žmonių skaičius gyventų ne karšči, o visavertį priimtinos sveikatos gyvenimą. Daugelis šios srities patarimų yra visiems žinomi: mankštintis, tačiau ne persitengti. Tiesa, dažnas neserga ir nesilaikydami šių patarimų. Amerikos rašytojas Mark Twain atvirai nesilaikė nei dietos, nei gėrimo ar rūkymo ribojimų, ir mirė 75 metų. Tuo metu — 1910 m., tai jau buvo ilgaamžystė.

Visos dietos ir kiti apribojimai, net hormonų terapija ar vitaminų gausa dar negarantuoja ilgo ir sveiko gyvenimo, jie tik padidina galimybes jo siekti. Yra ir kita medalio pusė. Eksperimentai su pelėmis ir žiurkėmis parodė, kad apribojusi jų maitinimą, jos gyveno ilgiau. Tačiau „dietininkės“ nebuvo tokios gyvybingos, sumažėjo žiurkių reprodukcija, o pelės iš viso neatsivėdė palikuonių.

Tokie — viso gyvenimo dietos bandymai su žmonėmis nebuvo atlikti, pagaliau ar atsirastų savanorių tokiai kančiai — visą gyvenimą vaikščioti alkaniems. Net jeigu „dietininkų“ gyvenimas šiek tiek

pailgėtų, vargu ar tai būtų tinkamu atpildu. Verta prisiminti ir Titano, romėnų deivės Auroros mylimojo, likimą. Jis išmaldė nemirtingumą, bet užmiršo paprašyti amžinos jaunystės.

Tam tikrų vilčių kovoje su senėjimu teikia genų terapija. Tačiau senėjimo procesas yra sudėtingas kompleksinis reiškinys, į kurį įtraukiama daugybė skirtingų genų. Šiaip ar taip šis gyvenimo ilginimo kelias turi perspektyvą.

Nelinksmos ateities vizijos

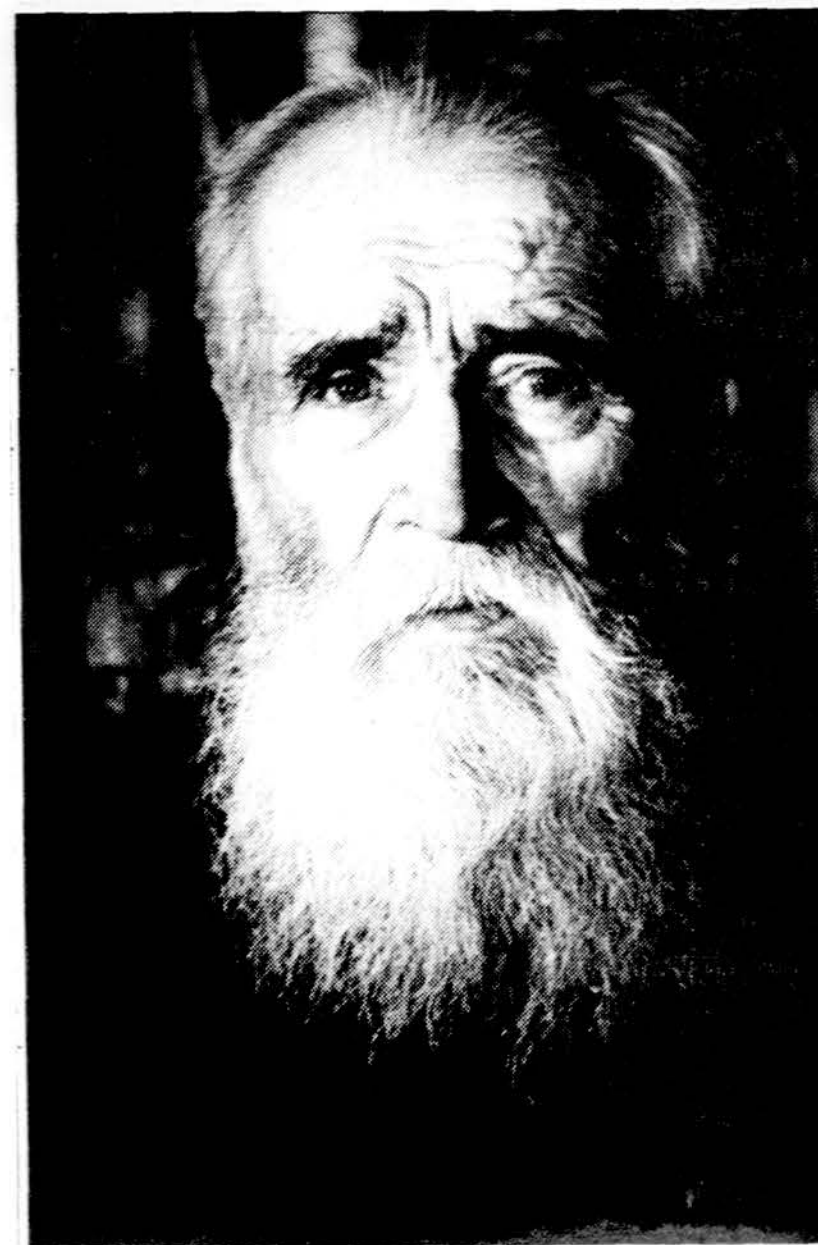
Kai kurie žmogaus amžiaus tyrinėtojai mano, kad jei žmonės sugebėtų išlaikyti savo sveikatą ir jėgas, jie galėtų gyventi vos ne tūkstantį metų. Tačiau ir tuomet žmonių mirtingumas būtų toks pat, kaip ir dabar — 100 proc. Gyvenimas yra lemtingai mirtina liga.

Be abejo, žmonėms gyvenant šimtus ar net tūkstantčius metų, Žemėje reikėtų imtis radikalių pertvarkymų. Paskutinės Jungtinių Tautų prognozės teigia, kad net ir kukliausiais skaičiavimais, žmonija nuo dabartinių 6 mlrd. žmonių po 50 metų — 2050 m.

pasieks 8,9 mlrd. skaičių. Šiandien pasaulyje gyvena 600 mln. pensinio amžiaus žmonių, po pusės amžiaus jų bus 2 mlrd. arba kas ketvirtas planetos gyventojas. Europoje pensininkų bus dar daugiau — 40 proc. visų gyventojų.

Kas toliau? Jei žmonės gyvens vis ilgiau, o visa kita nesikeis, seni žmonės taps milžiniška dauguma. Demografiniai išpėja, kad atsirastų daug rūpestių ir su 8,9 mlrd. žmonių 2050 metais. Net jeigu užteks būstų ir maisto, minios senų žmonių gyvenimą darys gana niūrų, nebent jie sugebės išgyventi be ypatingos sveikatos priežiūros ir patys tvarkysis, nereikalaudami gerokai sumažėjusio ir pakankamai pagiežingo jaunimo paramos. Net ir tokiu palankiu atveju pasaulis gali tapti nuolatinės depresijos vieta.

Apie tai, beje, kalbėjo dar Ciceronas prieš 2000 metų: „Kadangi gamta viskam nustatė ribas, lygiai taip pat ji nustatė ribą ir gyvenimui. Senatvė yra paskutinė gyvenimo dramos scena, nuo kurios mes turime gelbėtis, jeigu ji tampa varginanti, žinoma, kai jau esame įvykdę visas gyvenimo priedermes“.

„MENŲ SPAUSTUVĖ“ IŠLAIKYS INDUSTRIJINĘ DVASIA

Postindustrinio kūrybinės veiklos inkubatoriumi vadinamoje „Menų spaustuvėje“ Vilniuje po dvejų metų pasirengimo pradedami pagrindiniai pastatų atnaujinimo darbai, tačiau žadama išlaikyti čia keletą dešimtmečių buvusią industrinio paveldo dvasią.

Viešajai įstaigai „Menų spaustuvė“ priklausančioje buvusios spaustuvės dalyje — keturių pastatų, daugiau kaip 3,700 kv. metrų ploto kompleksas, kuriame anksčiau buvo produkcijos sandėliavimo patalpos, gamybos cechų ir pagalbinės erdvės. Pasak vieno iš projekto autorių, architekto Valdo Ozarinsko, nors gamyba šiame komplekse nevyko jau apie 15 metų, buvusioje spaustuvėje bandoma išlaikyti postindustrinį paveldą, juolab kad viename mūrinių pastatų XIX amžiuje yra veikusi Juozapo Zavadskio spaustuvė.

Atnaujinus spaustuvės interjerą, žadama palikti ir senųjų patalpų, cechų pavadinimus, nors jokia gamybinė veikla, išskyrus kūrybinę „gamybą“, čia nevyks. Architekto teigimu, senosios patalpos bus išlaikytos ir pritaikytos šiuolaikiniam teatrui, šokiui, muzikai, kino ir kitiems menams, švietimo tikslams tačiau interjeras nebus išgrąžintas, nudailintas, kaip dažnai atsitinka, darant vadinamąjį „eurorėmontą“, senus pastatus pritaikant šiuolaikiniais biurais.

Po atnaujinimo „Menų spaustuvės“ kompleksą sudarys dvi žiurų salės — didžioji iki 250 vietų ir mažoji 60 vietų, taip pat vestibulius, konferencijų salė, informacijos centras, dekoracijų sandėlis, repeticijų salės ir biurai, kavinė, taip pat kino ir vaizdo peržiūros skirtos patalpos ir klubas, vadinamo „Menų

spaustuvės“ direktorius Audronis Imbrasas. Jo teigimu, pirmąjį pastatų renovacijos etapą tikimasi baigti kitų metų vasarą, gavus finansavimą iš Vilniaus savivaldybės biudžeto ir Privatizavimo fondo, taip pat „Vilniaus energijos“ ir Europos struktūrinių fondų paramą. Tikimasi, kad pertvarkos darbus didžiąja dalimi spaustuvės pastate Maironio gatvėje netrukus pradės ir Vilniaus dailės akademija. Buvusios spaustuvės teritorijos pastatuose taip pat veikia Eimunto Nekrošiaus teatro studija „Meno fortas“, Žurnalistikos institutas, „Seks-pyro“ viešbutis, Lietuvos muzikų rėmimo fondas ir kitos įstaigos.

Pasak „Menų spaustuvės“ programą vadovės Ados Paukštytės, net ir remontų įkarštyje žiurovai bus kviečiami į rudens sezono renginius, kurie vyks naujoje erdvėje — „kišeninė“

vadinamoje salėje. Spalio 27 dieną sezono atidarymui skiriamas premjerinis režisieriaus Agniaus Jankevičiaus spektaklis „Žiurkiagalviai“. Tą patį vakarą renovacijai atkūromoji Raudonojoje salėje akciją surengs „Vilniaus mušamųjų“ ansamblis ir jaunieji grafiti meistrai. Lapkričio mėnesį rengiama A. Jankevičiaus ankstesnių pastatų retrospektyva — būs rodomas „Stepių karalius Lyras“ pagal Ivan Turgenev apsakymą, „Tundra“ pagal Anton Čechov „Tris seseris“ ir pirmasis režisieriaus spektaklis „Užribis“ rašytojo Viktoro Plevino apsakymo motyvais. Iki Naujųjų metų „Menų spaustuvėje“ jaunas režisierius Balys Latėnas pristatys prancūzų autoriaus Christophe Pellet pjesės „Subtilybės“ skaitymą-eskizą su skirtingų kartų aktoriais.

(Elta)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

TALINAS

Pirmadienį ryte Irake žuvusio estų taikdario Arre Illenzeer artimiesiems užuojautą pareiškęs šalies ministras pirmininkas Juhan Parts patvirtino, kad Estija įvykdys prisiimtą misiją. 28 metų A. Illenzeer buvo sprogus bombai po Bagdadą patrukiavusių estų karių sunkvežimiu. Pasak J. Parts, svarbu padaryti viską, kad taikdario aukos Irake nebūtų beprasmiškos, kad po trijų mėnesių šioje šalyje per pirmuosius laisvus rinkimus laimėtų demokratija. Amerikos ambasada Taline JAV vyriausybės ir visos amerikiečių tautos vardu taip pat atsiuntė užuojautą žuvusio taikdario šeimai.

MASKVA

Pirmadienį sukančia vieneri metai, kai areštuotas buvęs naftos kompanijos „Jukos“ vadovas Michail Chodorkovskij. Ta proga maždaug dešimt žmonių iš visuomeninės organizacijos „Sąžinė“ atėjo paremti jo prie Maskvos teismo paskato. Piktuočiai laikė plakatų su raginimais paleisti ir laisvę M. Chodorkovskij, taip pat naftos kompanijos „Jukos“ saugumo tarnybos darbuotoją Aleksej Piciugin. „Naujosios Rusijos laisvę pradedantis nuo Chodorkovskij ir Platon Lebedev laisvės“, skelbė vienas plakatų.

MINSKAS

Baltarusijos milicijos darbuotojai pirmadienį Minske sulaukė septynis nelegalios opo-

cijos protesto akcijos, vykstančios netoli prezidento administracijos patalpų, dalyvių. Septyni opozicijos atstovai buvo sulaikyti, kai nepakluso daugkartiniam įspėjimams, jog jų akcija yra neteisėta. Opozicija jau aštuntą dieną iš eilės be leidimo rengia protesto akcijas, nesutikdama su spalio 17 dieną vykusiu parlamento rinkimų referendumu, leidusiu autokratiniui prezidentui Aleksandr Lukašenka kandidatuoti dar vienai kadencijai, rezultatais.

JAV

WASHINGTON, D.C.

Ilgai lauktas buvusio JAV vadovo Bill Clinton sugrįžimas į prezidento rinkimų kampaniją bus dar viena paskata ištikiems demokratų rėmėjams atiduoti savo balsus lapkričio 2 dieną įvyksiančiuose rinkimuose. Tai pirmadienį, prasidėjus paskutinei rinkimų agitacijos savaitėi, pareiškė demokratų kandidatas į prezidentus John Kerry. Pasak J. Kerry, B. Clinton ir demokratų požiūris į vidaus politiką gerokai skiriasi nuo dabartinio Baltųjų rūmų šeimininko George W. Bush. Praėjus vos septynioms savaitėms po širdies kraujagyslių šuntavimo operacijos, B. Clinton pirmadienį su J. Kerry dalyvavo susitikime su rinkėjais.

AUSTRALIJJA

SYDNEY

Šešis Pitkern salos vyrus, kuriems buvo pateikti kaltini-

mai žaigūnus ir mėginus išžaginti vos 12 metų sulaukusias mergaites, britų teismas šioje atkioje Ramiojo vandenyno saloje pripažino kaltais. Kaltinamieji, kurie yra XVIII a. laive „Bounty“ sukilusių jūrininkų palikuonys, tvirtino, kad seksas su nepilnametėmis yra šios salos tradicija, susiklosčiusi dar nuo 1790 metų, kai maištininkai atplaukė į Pitkern. Tačiau jų aukos, dabar suaugusios moterys, davusios parodymus per vaizdo tiltą iš Naujosios Zelandijos, teigė, kad jas šie vyrai laikė tiesiog „seksu atributais“ ir kada tik panorėję prievartaudavo. Bausmė nutiestiems bus paskelbta vėliau šią savaitę, tačiau dėl teisinių ginčų, ar Didžioji Britanija turi teisę spręsti Pitkern teisinius dalykus, jie nebus iškalti bent iki 2005-ųjų.

AZIJA

TOKYO

Dar daugiau stiprių pakartotinių smūgių pirmadienį sukrėtė centrinių Japonijos regioną, kur tūkstančiai žmonių nakčiai praleido laikinose prieglaudose po daugiasiaisi aukų pareikalavusių žemės drebėjimų per beveik visą dešimtmetį. 49 požeminiai smūgiai anksčiau pirmadienį sukrėtė Niigata pakrantės rajoną, esantį maždaug 200 km į šiaurės vakarus nuo Tokyo. Stipriausias jų buvo 5.6 balo pagal Richter skalę. Policija pranešė, kad per pastarųjų dienų žemės drebėjimus žuvusių žmonių skaičius pirmadienį mirus 54 metų vyrui, iš viso padidėjo iki 24.

VAIVORYKŠTĖ ĮSIZIEBIA KONSTITUCIJOS DIENĄ

Atkelta iš 3 psl.

Gerai santykiai su kaimynėmis valstybėmis, taigi ir su Rusija, yra vienas iš užsienio politikos tikslų, tačiau būtų grėsmingai niūru, jei rastųsi pradžioje nors ir nedidelių mėginimų paversti šalį Rytų imperijos satelitu.

Šie rinkimai išryškino dar vieną itin aktualią problemą: valstybės užsienio ir vidaus politikos testinimo užtikrinimą. Pasigirdo nemažai svarstymų ir siūlymų, ką derėtų daryti, kad, keičiantis renkama valdžiai, užsienio ir vidaus politika nebūtų mėginama radikaliai keisti. Tvirtos demokratijos šalyse, kur pilietinės visuomenės branda sa-

vaime tampa patikimu pilietinių vertybių garantu, rinkimai nekelia radikalių politikos pasikeitimų pavojaus.

Lietuvoje pilietinė savimonė yra gerokai apsilpusi. Jos ugdymas — vienas iš svarbiausių ilgalaikių uždavinių. Tačiau neteko girdėti, kad kas iš mūsų politikų užsimintų apie rinkimų sistemos pakeitimą — rinkti kas ketveri metai tik vieną trečdali Seimo narių. Tokiu atveju dalies populistų ar radikalių išrinkimas į Parlamentą, nesukeltų staigių nacionalinės teisės ir valstybės valdymo pasikeitimų. Politikos perimamumas būtų užtikrintas.

IŠSILAVINĘ TAUTIEČIAI IR UŽSIENYJE GALĖS UŽSIIMTI LYGIAVERTE VEIKLA

KESTUTIS PRANCEVIČIUS

Iš Lietuvos ir turtingesnes Vakarų valstybes ieškoti laimės kasmet pasitraukia daugiau nei keliasdešimtys tūkstančių mūsų šalies piliečių. Nuo šių metų gegužės atsivėrus sienoms su Europos Sąjungos (ES) šalimis, išvykstančių žmonių skaičius dar labiau išaugo. Kaip rodo pastarųjų metų statistika, didesnę dalį (apie 56 proc.) išvykstančiųjų sudaro aukštąjį bei aukštesnįjį išsilavinimą įgijusių specialistų. Del mėsno atlyginimo, skurdžios gyvenimo būties Lietuvoje, svetur kai kurie iš šių žmonių pasiryžę dirbti tegul ir mažiau kvalifikuotą, sunkesnę, bet žymiai geriau apmokamą darbą. Tikriausiai nieko nuostabaus, kad Ispanijos ar Švedijos ūkininkų plantacijose išvysime triušiančius gydytojus, mokytojus, kitus kvalifikuotus specialistus...

Abejonės dėl įgytos kvalifikacijos

Lietuvos darbo biržos Žmogiškųjų išteklių skyriaus vedėjo pavaduotojos Birutės Kindurienės nuomone, toks tautiečių antpludis ir svečias šalis mūsų valstybei negali nekelti galvos skausmo, tačiau, kita vertus, juk niekas neturi galių ar teisių apriboti šių žmonių pasirinkimą laisvai judėti į kitas valstybes ir ten ieškoti darbo ar įgyti vakarietiško išsilavinimo. Europos Sąjungos įstatymai užtikrina, kad kurios šiai bendrijai priklausios valstybės narės piliečių teisės kitoje valstybėje narėje nevaržomai įsidarbinti ar net joje pasilikti gyventi.

Į užsienį išvykusiems Lietuvos piliečiams, neretai tenka susidurti ir su įvairiais sunkumais ne tik dėl tose šalyse galiojančių skirtingų vidaus sistemos teisiniu nuostatų ar kalbos barjero, bet ir dėl mokslo diplomų bei kvalifikacijos pripažinimo. Aukštąjį medicinos ar kultūros darbuotojo išsilavinimą įgijęs lietuvis, išvykęs į užsienį, dažnai ten bando rasti analogišką darbą, bet, pasirodo, Lietuvoje įgytos žinios ar kvalifikacija vietos darbdaviams kelia tam tikrų abejonių, — pasakojo B. Kindurienė.

Pripažinti tik po dvejų metų

Apie mūsų išsilavinusių tautiečių rūpesčius ir vargus,

siekiant surasti lygiavertį darbą išsivysčiusiose užsienio šalyse, regis, ne taip dažnai ir kalbama. Kada ir kaip šią opią problemą pavyks išspręsti, ar mūsų valstybės atsakingi valdininkai galų gale yra svarstę tokius klausimus? Lietuvoje daugiau nei prieš septynerius metus pradėjusio veikti Europos Sąjungos Leonardo da Vinci programos koordinavimo paramos fondo direktorė Birutė Miškinienė dienraščiu „Draugas“ teigė, jog mūsų šalies Vyriausybė drauge su ES atsakingomis institucijomis yra parengę ir suderinę keletą svarbių dokumentų, suteikiančių galimybę įgytas profesines kvalifikacijas pripažinti ne tik Lietuvoje, bet ir kitose ES šalyse.

„Aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą ir profesiją įgijusiems Lietuvos gyventojams po 2 ar 3 metų bus daug lengviau susirasti jų žinias bei kompetenciją atitinkantį darbą, įėjus mūsų šalyje bus sukurta europietiško lygmens įgytų kvalifikacijų pripažinimo sistema, beje, ES pradėta kurti ir taikyti tik nuo 2002 m. rudens. Ją idiegu, įvairiausių sričių specialistai — nuo eilinių darbuotojų iki vadovų, — galės Lietuvoje gauti dokumentus, bet kurios ES šalies darbdaviui įrodančius mūsų valstybės piliečių įgytas žinias bei kvalifikaciją. Tokiu atveju tautiečiams atsivėrus realios galimybės rasti darbą, atitinkantį jų profesinį lygį. Ir nebereikėtų tuomet mūsų gydytojus ar mokytojus svetur skinti braškes ar genėti miškus. Malonu, kad kvalifikacijų pripažinimo sistemos keliu jau žengiami pirmieji žingsniai“, — sakė B. Miškinienė.

Įgytą kvalifikaciją pripažinimo sistema skatina ir remia minėtasis ES Leonardo da Vinci programos koordinavimo paramos fondas. Šioje programoje be ES senbuvų valstybių dalyvauja ir 10 šių pavasarį į bendriją įstojujų naujų narių. Pasak B. Miškinienės, kvalifikacijų pripažinimo sistema kol kas veikia tik dvejose iš dešimties naujųjų ES narių — Slovėnijoje ir Vengrijoje. ES bei mūsų šalies švietimo ir mokslo specialistai tikisi, jog analogiškos sistemos sukūrimas Lietuvoje gali užtrukti dar maždaug porą metų.

Problemos žinomos ir užsieniečiams

O kaip šią idėją įgyvendinti, kokia kitų šalių patirtis for-

DRAUGAS, 2004 m. spalio 26 d., antradienis

7

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

dr. NANCY CAROL MAZEIKA
1953—1999

Jau praėjo penkeri metai, kaip Viešpats išvadavo mūsų brangią dukrelę, sesutę ir motinėle iš jos skausmingo gyvenimo ir pasišaukė pas save.

Šv. Mišios už jos sielą bus atnaujamamos antradienį, spalio 26 d. lietuvių Pranciškonų koplyčioje St. Petersburg, FL.

Prašome prisiminti a.a. dr. Nancy savo maldose.

Liūdintys: tėvas Vytautas, jo žmona Danutė, dukrelė Veronika Terrian, broliai Kernius ir dr. Bartis bei artimi draugai.

A + A

VYTAUTUI MAJAUSKUI

mirus, jo žmonai VANDAI, dukterims, sūnui bei jų šeimoms, nuoširdžią užuojautą reiškia

Pranas Baras
Renata, Linas, Aleksandras Kučai

Skelbimo pataisa:

Lietuvos Dukterims aukų mirusių atminimui sąrašą praleista padėka priklauso p. Reginai Bagdonienei-Connolly ir Angelei Venslovienei. Dukterys atsiprašo ir širdingiausiai joms dėkoja už gausią auką, drauge reikšdamos gilią užuojautą netekus a.a. Jono Bagdono ir Justinos Smaizienės.

muojant kvalifikacijų pripažinimo sistemą, neabejotinai rūpi daugeliui mūsų šalies gyventojų. Apie tai praėjusį savaitgalį ir aktyviai diskutuota ES Leonardo da Vinci programos koordinavimo paramos fondo surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Kvalifikacijų skaidrumas ir pripažinimas: iššūkiai ir galimybės naujoms ES narėms“.

Renginyje dalyvavęs, Europos Komisijos profesinio rengimo direktorato vadovas Michel Richonnier pasidžiaugė, jog su įvairių mokslo, visuomenės sričių specialistais tąsų pavyko aptarti daugelį svarbių klausimų, tarp jų ir tai, ką Lietuvai dar reikėtų padaryti, kad jos piliečiai kuo greičiau galėtų naudotis kvalifikacijų pripažinimo sistemos privatumais, kokią teisinę bazę ir kokias institucijas suformuoti. O sukurti tokią sistemą be galo svarbu, nes mūsų valstybei įstojus į ES, darbo jėgos judėjimas dar labiau suintensyvės.

„Iš Lietuvos išvykstantys įvairių specialybių darbuotojai užsienyje neretai dirba kur kas prastesnį darbą negu vietos gyventojai, dažnai atlieka žemesnės kvalifikacijos darbininkų funkcijas. O taip neturėtų būti“, — svarstė Michel Richonnier.

Gina savo darbo rinkas

Aukštojo ES svečio teigimu, viena esminių kvalifikacijų

sistemų paskirtis — įvertinti asmens kitoje šalyje įgytas žinias ir tinkamumą užsiimti tam tikra veikla, o taip pat siekti ir didesnio kvalifikacijų skaidrumo. ES šalyse prieš porą metų jau pradėjo veikti kvalifikacijų vertinimo, pripažinimo ir informavimo centrai.

Kita vertus, nors ES įstatymai ir deklaruoja, kad visi jos piliečiai turi teisę imtis profesinės veiklos bet kurioje ES valstybėje lygiomis teisėmis su tos valstybės piliečiais, tačiau gyvenimo tikrovė dažnai esti kita — tarkime, lietuvių, lenko ar latvio kvalifikacijos gali nepripažinti Vokietijos ar Suomijos darbdaviai. O taip atsitinka dėlto, kad ES šalyse iki šiol sukurios kvalifikacijų pripažinimo sistemos labai skirtingos, be to, kvalifikacijų pripažinimas ES problemiškas dar ir dėl to, kad kiekviena bendrijos valstybė yra suformavusi savitą specifinių reikalavimų, taikomų tam tikrų profesijų (pavyzdžiui, medicinos, švietimo) atstovams. Žinoma, problemų atsiranda ir dėl ES šalių kategoriško siekio įvairiais būdais ginti savąsias darbo rinkas.

Konferencijoje buvo priminta, jog nuo 2005 m. visi ES galiojantys su asmens kvalifikacijų ir kompetencijų skaidrumu susiję dokumentai bus sujungti į vieną visumą — Europos aplanką. Jo savininkui bus lengviau įsidarbinti, atlikti praktiką ir tęsti studijas kitose ES šalyse.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

MARIJA PRANSKEVIČIENĖ, gyvenanti Downers Grove, IL, Draugo fondo garbės narė, a.a. Augustino Pranskevičiaus atminimui atsiuntė 1000 dol. Jos įnašai Draugo fondui jau sudaro 2000 dol. Labai dėkojame už tokią didelį paramą.

DONATAS IR MARIAN GREB, gyvenantys Piedmont, CA, DF garbės nariai, siūsdami igaliojimus metiniam narių suvažiavimui pridėjo ir 200 dol. rudens vajui. Jų įnašai jau sudaro 3805 dol. sumą. Nuosirdžiai dėkojame.

„BEVERLY SHORES AMERIKOS“ lietuvių klubas, įvertindamas Jūsų paramą mūsų veiklai, metiniam narių susirinkime pritarė 50 dol. aukos paskirimui, rašo šio klubo išdinin- kas Juozas Noreika, atsiuntęs „Draugui“ auką. Labai aciu.

VĖLINIŲ IŠKILMĖS Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse vyks sekmadienį, spalio 31 d. Prie šiose kapinėse esančio Steigėjų paminklo 12 v.p.p. vyks trumpos religinės ir pasaulietinės pamaldos. Visi mūsų tautos mirusieji bus prisiminti dvasininko malda, pasauliečio visuomenininko žodžiu, Vėlinių žvakės uždegimu, vainiko visų dalyvių vardu padėjimu, ir kartu giedama giesmė bei Tautos himnu. Iškilmes daug metų ruošia Bendruomenės pasauliečių komitetas ir Kapų savininkų draugija, garbės sargyboje su vėliavomis dalyvaujant uniformuotiems šauliams ir ramovėnams. Visi kviečiami dalyvauti šiose mirusiųjų pagerbimo iškilmėse ir ju aplankyti čia pat Šv. Kazimiero kapinėse palaidotus artimuosius, draugus ir lietuvių tautos nusipelnčius asmenis.

LIETUVIŲ OPEROS metinio vairo baigiamasis pokylis vyks lapkričio 20 d., šeštadienį, Jaunimo centre. Šio renginio vadovas Jurgis Vidziūnas prašo visus, kurie dar negrąžino loterijos šaknelių, kuo skubiau tai padaryti, nes pokylis metu bus ištrauktos laimingųjų pavardės. Jis taip pat kviečia ir šiais metais nepraleisti šio šaunaus pokylio, jo aukšto lygio koncertinės programos, puikios vakarienės ir smagių šokių, grojant G. Juknui ir A. Pili- baiciui. Vietas bei status prašome užsisakyti telefonu 773-767-5609, kviesti J. Vi- dižiūną.

ČIKAGOS LIETUVIŲ ZARA- SIŠKIŲ klubo metinis susirinkimas įvyks spalio 28 d., ketvir- tadienį, 1 v.p.p. Šaulių namuose, 2417 W. 43 St. Visų narių dalyvavimas būtinas.

ČIKAGOS LIETUVIŲ FUTBOL klubo „Lituanica“ 54-asis sezonas bus pažymėtas tradi- ciniame pokylėje spalio 30 d., PLC Didžiojoje salėje, Le- monte. Užsisakyti vietas būti- na iš anksto tel. 708-532-7526, kviesti Ann Marie Juraitis.

JAV LB KULTŪROS VALDYBA praneša, kad šių metų Premijų šventė įvyks spalio 31 d., sek- madienį, 12:30 v.p.p. PLC Lemonte, LF salėje. Progra- moje: premijų teikimas, svei- kinimai ir koncertas. Norintieji dalyvauti vaišėse po koncerto prašomi registruotis pas LB Kultūros tarybos narę Aušrelę Sakalaite tel. 630-243-6302.

PASKAITA APIE SPAUDOS atgavimo kultūrinę ir istorinę reikšmę lietuvių tautai skaitys prof. dr. Giedrius Subačius lap- kričio 3 d. 2 v.p.p. University of Illinois, Stevenson Hall, Insti-

tute For Humanities salėje. Kvietiami dalyvauti visi besi- domintys šia tema.

NEPRALEISKITE PROGOS susi- tikti su prof. V. Landsbergiu, kuris lapkričio pradžioje lanky- sis Čikagoje. Jis specialiai atvyksta dalyvauti LF rudens pokylėje, ruošiamame lapkričio 6 d. PLC, Lemonte. Žymusis svečias bus apdovanotas dr. Antano Razmos vardo visuome- nine premija - 25,000 dol. Vietas užsisakyti galima tel. 630-257-1616, kviesti LF administratorę Laimą Petro- liūniene.

ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS Gimimo parapijoje, esančioje 6900 S. Washtenaw Ave., Chicago, nuo lapkričio 1 d. pakeičiamas rytinių Mišių anglų kalba laikas. Mišios bus aukojamos 8:30 v.r.

LAPKRITIS - MALDOS už miru- siuosius meniu. Palaimintojo Jurgio Matulaičio lietuvių katalikų misijoje, esančioje PLC 14911 - 127th St., Lemont, lapkritį pradėsime šv. Mišių devynindienį už mirusiuosius.

SPALIO 31 D. PALAIMINTOJO Jurgio Matulaičio lietuvių katalikų misijos didžiojoje salėje, esančioje PLC 14911 - 127th St., Lemont, kapelionas pasakos įspūdžius iš kelionės Roma-Liurdas-Fatima.

KIEKVIENĄ SPALIO MĖN. sek- madienį Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčios vestibiul- lyje, PLC 14911 - 127th St., Lemont, po šv. Mišių vyks BALF'o vairo rinkliava. Bukime dosnūs.

JAUNIMO CENTRO MOTERŲ klubas spalio 31 dieną, sekma- dienį, tuojau po 10:30 v.r. šv. Mišių, kviečia visus į Jaunimo centro kavinę. Būsime pavišinti skaniausiais mieliniais bly- nais su obuoliene ir turėsime progą pabendrauti su draugais ir tėvu Antanu Gražuliu, SJ.

ČIKAGOS LITUANISTINEI mokyklai reikalingi istorijos mokytojai. Skambinti tel. 630-832-6331.

LAPKRIČIO 1 D. 6 V.V., Visų šventųjų dieną, Šv. Mergelės Marijos nekalto prasidėjimo bažnyčioje įvyks lietuvių Šv. Eucharistijos šventimas ir mirusių artimųjų prisimini- mas. Šį šventą vakarą visi uždegsime žvakeles ir prisimin- sime savo pašaukimą į šven- tumą ir amžinybę. Maldoje bei širdyje būsime kartu su bran- giais artimaisiais, kurie jau yra Viešpaties pašaukti. Kvietiname visus.

SKELBIMAI

•PIGIAUSIA — NE PATIKIMAUSIA! Korteles daž- nai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi ameri- kiečių firmą (ist. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokio mėnesinių mokesčių, jokio papildomų kodų. Išsklaidę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokite lietu- viškai 708-386-0556. Tau- pykite šandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

DĖNESKŲ DĖNESKŲ Neseniai atvykote, ieškote darbo ar būsto, tačiau skelbėsi laikrai- tyje ir angliškai kalbūsios? Ne bėda. DRAUGAS Jūsų skelbimą išpausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsisakyti DRAUGO administracijos adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

ŠV. KRYŽIAUS BAŽNYČIA ŠVENČIA 100 METŲ ĮKŪRIMO JUBILIEJŲ

Šv. Kryžiaus bažnyčia, esanti istoriniame Back of the Yards rajone, buvo įkurta lietuvių išeivių 46-oje gatvėje, tarp Hermitage ir Woods gatvių. Šventinės mi- šias, skirtas paminėti 100 metų bažnyčios įsteigimo jubiliejų, laikys vyskupas Paulius Bal- takis lapkričio 13 dieną 2 v.p.p. Apeigų metu giesdos garsūs Čikagos Dainavos choras. Po jų vyks priėmimas. Šia švente bus pagerbtos išeivių grupės, kurios pastatė bažnyčią ir pas- taruosius 100 metų rėmė para- pijai. Visi buvę ir esantys para- pijiečiai kviečiami dalyvauti.

Šv. Kryžiaus bažnyčia yra žymi architektūrinio požūriu ir vienintelė, kurios atraminės

Veliau 5 deš. pabaigoje ir 6 deš. pradžioje, po II Pasaulinio karo komunistams užėmus Lietuvą, į Back of the Yards rajoną plūstelėjo dar viena didžiulė išeivių banga.

Bėgant metams lietuvių palikuonys išsikėlė į Čikagos priemiestius, o Back of the Yards rajone apsigyveno atvy- keliai iš Meksikos. Skerdyklos buvo uždarytos ir prasidėjo ekonomikos suirutė, tačiau parapijoje išliko klestinti ti- kinčiųjų bendruomenė. 8 deš. buvo uždaryta parapijos mo- pykla, tačiau parapija jau- nimui ir šeimoms leidžia nau- dotis jos pastatais, padeda plėsti pomokyklinę veiklą ir bendradarbiauja su Čikagos

Dabar Šv. Kryžiaus/Ne- kaltiausios Mergelės Marijos Širdies parapija yra išpareigo- jusi tarnauti skurstantiems ar esantiems sunkioje padėtyje imigrantams. Šioje parapijoje dirba misionieriai, didelis pasaulietinis aptarnaujantis personalas, taip pat savano- riai. Jie visi sunkiai dirba, kad šiame rajone būtų užtikrintas socialinių paslaugų tiekimas ir palengvėtų gyventojų gyveni- mas. Pirmojo kunigo, palai- mintojo A. Skrypro ir bendruo- menės sutelkusiųjų Saul Alinsky ir Joseph Meegan, taip pat visų, kurie prisidėjo prie parapijos bendruomenės kūr- mo 1 - 4 dešimtmečiuose, dva- sia parapijoje išlieka gyva. Visai neseniai, 1997 metais, parapija prisidėjo prie Taikos ir mokslo koalicijos kūrimo.

Lapkričio 13 dieną šventė bus skirta tiems, kurie pastatė Šv. Kryžiaus bažnyčią ir sukūrė sakralinę susirinkimų erdvę, kad ir šiandien galė- tume įvertinti išeivių kultūros vertę. Iš aukotojų pinigų Walter Bradford baigia restau- ruoti bažnyčioje esančius Tellers-Sommerhof 1915 metų vargonus. Norintys prisidėti prie bažnyčios išlaikymo, arba norintys gauti daugiau infor- macijos, prašome skambinti Šv. Kryžiaus bažnyčios tele- fonu 773-376-3900 arba apsi- lankyti internetiniame pus- lapyje www.hchm.org

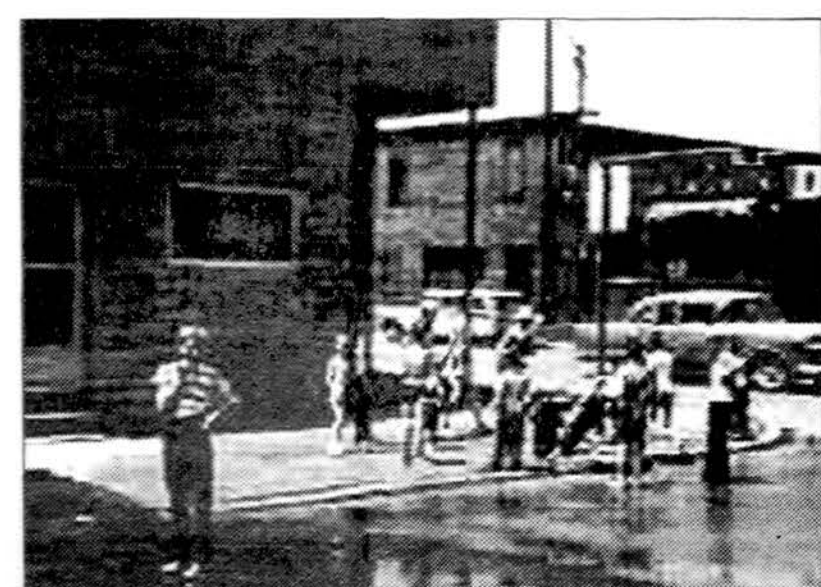
„Draugo“ info

Šv. Kryžiaus bažnyčia.

Prekiautojas daržovėmis ir vaisiais ties 47 -ąja ir Wood gatvėmis 1959 m.

Vaikai žaidžia ties 43-iosios ir Wood gatvių sankryža 1959 m.

„Draugo“ knygynėlyje

Draugo knygynėlyje galite įsigyti ne tik knygų, bet ir kompaktinių diskų.

Siolome įsigyti tokius diskus:

1. Hiperbolė „Aš dar dainuosiu“;
2. Hiperbolė „Visų laikų topai“;
3. Hiperbolė „Visų laikų topai 2“;
4. Hiperbolė „Tarp dviejų vandeni“;
5. Lemon Joy „Electropop“;
6. Lemon Joy „Restart“;
7. Mano juodoji sesuo „Synthetique“;
8. Naktinės personas „Ša-la-la“;
9. Pelenai „Baltas vėjas“;
10. Pelenai „Laiškai“.

Grupe „Naktinės personas“.

Kompaktinių diskų kaina \$20, dvigubo albumo kaina - \$40. Daugelio diskų tėra tik po vieną, todėl prieš atvykdamai būtinai paskambinkite į „Draugo“ knygynėlį telefonu 773-585-9500 ir patikslinsite, ar jūsų norimas diskas dar parduodamas. Kompaktinių diskų nekeičiame ir nemainome.

„SAULUTĖ“ KVIEČIA PASINERTI Į RUDENS ROMANTIKA

Lietuvos operos solistas Vytautas Juozapaitis ir ansamblio „Eglė“ vadovė Eglė Juozapaitienė.

1998 metų LB Kultūros premijos laureatas pianistas Manigirdas Motiekaitis Premijų šventėje Cleveland.

Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ kviečia visus į koncertą „Rudens romanti- ka“. Dalyvaus visų mylimi solistas Vytautas Juozapaitis, moterų vokalinio ansamblio „Eglė“ vadovė Eglė Juozapai- tienė ir pianistas Manigirdas Motiekaitis. Koncertas vyks ir susirinksime pabendrauti še- tadienį, lapkričio 13 d., 8 v.v. Lietuvių dailės muziejuje, PLC, 14911 127th St., Lemont, IL. Nepraleiskite romantiško va- karelio.

„Draugo“ info

PRENUMERUOKITE „DRAUGĄ“

Metams JAV — 100 dol.
Metams tik šeštadienio
laida 60 dol.
Metams tik „Bičiulystės“
laida 40 dol.

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
NEWSPAPER
PUBLISHED EVERY DAY
EXCEPT ON HOLIDAYS